

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sententiarum libri quattuor

Petrus <Paris, Bischof>

[Basel], 29. Nov. 1489

Sequuntur varij articuli erronei pene facultatum. in anglia et parisiis
studiose et autoritative condemnati cum revocationibus eorundem

[urn:nbn:de:bsz:31-304163](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-304163)

Sequuntur varij articuli

errorum omnium pene facultatum. in anglia et parisiis studiose et autoritative condempnati cum reuocationibus eorundem.

Prefatio.

Diuersis pre-

sentibus lras inspectur Stephanus pmissione diuina Parisiensis ecclesie minister indignus Salutem in filio virginis gloriose. Ob-

gnarum et personarum grauium crebra zelos fidei accensa insinuauit relatio. quod nonnulli parisiis studentes in artibus proprie facultatis limites transcendentes: quosdam manifestos et execrabiles errores: imo potius vanitates et insanias in rotulo seu cedula his annexo seu annexis pteritos quasi dubitabiles in scholis tractare et disputare presumerunt. non attendentes illud Gregorius. Qui sapienter loquitur nititur: magnopere metuatur. ne eius eloquio audientium unitas confundatur. Huiusmodi cum errores predictos gentiliu scripturis muniunt quos pro chopudor ad sua impietate asserunt: sic cogentes ut eis nesciant respondere. Ne autem quod sic innuunt asserere videantur. rationes ita paliant. quod dum putant vitare scyllam. incidunt in caribdim. Dicunt enim ea esse nota et vera secundum prophetiam: Non secundum fidem catholicam. quasi sint due veritates. Veritas et quasi in veritate sacre scripture sit veritas in diuinitatis gentiliu damnatorum. de quibus scriptum est. Perdam sapientiam sapientium. quia vera sapientia perdet falsam sapientiam. Utinam tales attenderent dictum sapientis seu prophetie dicentis. Si tibi est intellectus: responde primo tuo. si autem sit manus tua super os tuum: ne capiaris in verbo indisciplinato et confundaris. Ne igitur incauta locutio trabat simplices in errorem: nos tam doctorum sacre theologie quam aliorum communicato pro filio districte talia fieri et prohiberi. et ea totaliter condemnari. excommunicantes omnes illos qui dictos errores dogmatizauerint. vel aliquem de eisdem dogmatizare. aut defendere vel sustinere presumpserint quoquo modo. et audientes eorum. nisi infra septem dies nobis vel cancellario parisiensi duxerint reuelandum. nihilominus processuri ad penas pro eis pro qualitate culpe pro ut ius dictauerit infligendas. Librum etiam de amore siue de deo amoris. qui sic incipit. Cogit me multum etc. et sic terminatur. Laue igitur galtere amoris exercere mandata etc. Item etiam librum geometrie. qui sic incipit. Estimauerunt indi. etc. et sic terminatur. Ratiocinare igitur super ea et sic iuuenies etc. Item libros et rotulos et quaternos nigromanticos aut pertinentes expimenta sortilegio. inuocationes demonum seu iuraciones in piculum aiarum seu in quibus de talibus et similibus fidei orthodoxe et bonis moribus aut opibus euidenter aduersantibus tractatur. pro eandem sententiam etiam condemnari.

mus. et omnes qui dictos rotulos. libros et quaternos dogmatizauerint et audierint. nisi infra septem dies nobis vel cancellario Parisiensis reuelauerint. eodem quo superius est expressum. In his scriptis sententiam excommunicatois ferentes. ad alias penas pro grauitate culpe exigerit nihilominus processuri. Datum Anno domini Millesimo ducentesimo septuagesimo septimo. die dominica qua cantatur Letare hierusalem. in ecclesia parisiensi.

Collectio errorum in

anglia et Parisiis condemnatorum qui sic per capitula distinguuntur. Et primo de erroribus condemnatis in anglia.

De erroribus in gramatica.	i
De erroribus in logica.	ii
De erroribus in naturalis philosophia.	iii
De erroribus Parisiis condemnatis a domino Guillelmo episcopo Parisiensis.	iiii
De erroribus quos condemnauit Stephanus episcopus Parisiensis.	v
De erroribus quos idem dominus condemnauit alia vice. Ubi primo ponuntur errores de deo.	vi
Errores de intelligentia vel angelo.	vii
Errores de anima vel intellectu.	viii
Errores de voluntate siue libero arbitrio.	ix
Errores de toto iuncto siue de hoc. id est de copositione naturalis profecto.	x
Errores de mundo et mundi eternitate.	xi
Errores de celo et stellis.	xii
Errores de natura generabilium et corruptibilium.	xiii
Errores de necessitate euentus rerum.	xiiii
Errores de accidente.	xv
Errores de scientia et philosophia.	xvi
Errores de sacra scriptura.	xvii
Errores de fide et sacramentis.	xviii
Errores de raptu.	xix
Errores de vitijs et vitijs.	xx
Errores de resurrectione.	xxi
Errores de felicitate siue beatitudine.	xxii
Errores condemnati Parisiis in facultate artium.	xxiii
Errores Johannis Guyon ordinis fratrum minorum.	xxiiii
Errores Johannis de mercuria ordinis cisterciensium.	xxv
Errores magistri Nicolai de vlticuria.	xxvi
Item quidam articuli damnati ab episcopo Parisiensis et magistris theologie. Anno domini. Millesimo. ccc. xl. Capitulum.	xxvii
Copia cedula reuocationis quorundam articulorum fratris Dionysij soulechat ordinis fratrum minorum facte pro eundem parisiis et in curia romana. Capitulum.	xxviii
Reuocatio magistri Johannis de calore.	xxix
Reuocatio Ludouici facta Anno domini. Millesimo. ccc. xli. Capitulum.	xxx

R

Reuocatio Suidonis fratris ordinis heremitarum sancti Augustini. xxxj
Reuocatio Symonis facta Anno domi. M. ccc. l. j. Caplin xxxij.
Articuli in q̄b' mgr̄ sniaz cōst nō tenet xxxij
Determinatio q̄dā Paris' facta p̄ almā facultatē theologicā. anno dñi. M. ccc. viij. super q̄busdā sup̄stitionib' nouit exortis. xxxiij
Excerpta p̄ncipaliū articuloꝝ tractat' cuiusdā p̄ errores fratris Jobis de montefono ordiis p̄dicatoꝝ. in q̄ p̄tinent etiā errores p̄ immaculatam v̄ginis Marie p̄ceptionē. xxxv.

Isti sunt errores con-

denati a fratre Roberto kilunardi archiepo. Cantuariensi. de p̄sensu oim mgr̄oꝝ tam regentium q̄ nō regentiū apud oroniā die iouis. xx. ante festum sancti Lumberti in quadragesima. Anno dñi. M. cc. lxxvj.

Errores in grāmatica. Caplin. f.
Ego currit. tu currit. Currit et curro. eque sunt p̄fecte et congrue.

Itē currens est ego. Itē eque sunt cōgrue fortis legere. forti legere sicut fortem legere

Itē q̄ v̄bum manēs v̄bū pōt p̄uari oibus suis accidentib'. Itē q̄ nullū nomē est tertie p̄sone.

Errores in logica. Caplin. ij
Q̄ tria p̄nt simul esse vera in aliq̄ materia

Itē q̄ syllogismus peccans in materia nō est syllogismus.

Itē q̄ nō est suppositio in p̄positiōe magis pro supposito q̄ p̄ significato. Et ideo idē est dicere

Cuiuslibet hominis asinus currit. Et asinus cuiuslibet hominis currit. Itē q̄ hominis asinus currit. Itē q̄ animal est omnis hō.

Itē q̄ signū nō distribuit subiectū in comparatione ad p̄dicatum.

Itē q̄ v̄itas cū nēcessitate t̄m ē cū p̄stātia subiecti

Itē q̄ nō ē ponē demonstratōz sine reb' entibus

Itē q̄ ois p̄positio de futuro vera est nēcessaria.

Itē q̄ termin' cū v̄bo de p̄nti distribuit p̄ oibus differentijs tempoz.

Itē q̄ ex negatiua de p̄dicato finito sequit' affirmatiua de p̄dicato infinito sine p̄stātia subiecti. Errores in naturali p̄bia. Ca. iij.

Quotq̄ sūt cōposita. tot sūt oim p̄ncipia p̄ma

Itē q̄ forma non corrūpif in pure nihil

Itē q̄ nulla potētia actiua est in materia.

Itē q̄ p̄uatio est pure nihil et est in corpib' sup̄ celestibus. sicut in his inferiorib'.

Itē q̄ p̄uersiua ē generatio aialiū. sic elemētōz

Itē q̄ vegetatiua. sensitiua et intellectiua sunt si m̄ il tempē in embrione.

Itē q̄ intellectiua introducta corpi corrūpif vegetatiua et sensitiua.

Itē q̄ sba p̄ma non est composita neq̄ simplex. vel vegetatiua sba p̄ma simplex nō est compo-

sita neq̄ simplex.

Itē q̄ ips non est in p̄dicamento quantitatis.

Itē q̄ nō est inuentū ab Aristotele q̄ intellectiua manet post sepatiōz.

Itē q̄ q̄n incōpletū sit cōpletū diuersificat essentiam. S3 q̄n incōpletū sit sub cōpleto cēnon diuersificat essentiam.

Itē q̄ vegetatiua sensitiua et intellectiua sunt vna forma simp' ex.

Itē q̄ corpus viuū est equo ce corpus. et corp' mortuum fm quid corpus.

Itē q̄ materia et forma nō distinguunt p̄ eētā.

Itē q̄ cā p̄ma ē ordinabil' i genere. t̄m ē ex gen'

Itē q̄ q̄n intellectiua vnif materie p̄me. ita q̄ corrūpif illud q̄d p̄cessit vsq̄ ad materiā p̄mā.

Qui sustinet. docet defendit ex intentiōe aliq̄ istoz p̄dicatoꝝ. si sit mgr̄: ab officio magistr̄ij deponat' ex cōmuni cōcilio. Si sit baccalarius nō pmoueat' ad magistr̄iū: sed ab vniuersitate expellat'. Caplin. iij.

Isti sunt errores de-

testabiles p̄ catholicam veritatē. reperi in q̄busdam scriptis. Quos quiq̄ dogmatizauerit vel defenderit: a venerabili patre Guillermo Parisiensi ep̄o. conuocato cōsilio oim magistr̄oꝝ tunc Parisius de gentiū vinculo anathematis est innodatus. Et ideo eos cauerē debent oēs p̄fessores fidei orthodoxe.

Primus est q̄ diuina essentia in se nec ab angelo nec ab homine videat' vel videbit'.

Secūds error est q̄ licet diuina essentia eadē sit in p̄re et filio et sp̄s sancto. t̄m v̄ h essentia est in rōe forme. vna est in p̄re et filio. licz nō vna in sp̄s cto et in his. et t̄m forma idē est q̄ diuina essentia.

Tertius est q̄ sp̄s sanctus put est amor: t̄m non p̄cedit a filio: s̄ t̄m a patre.

Quartus est q̄ multe veritates fuerūt ab eterno q̄ non sunt ip̄e deus.

Quint' est p̄mū nunc v̄l p̄ncipiū et creatio p̄fio non sunt creator vel creatura.

Sext' q̄ angelus malus in p̄mo instāti sue creationis fuit malus. et nunq̄ fuit nō malus.

Septim' est q̄ nec aīme gloriūcate nec corpora gloriōsa vel gloriūcata erūt in celo empireo cū angelis. sed in celo aqueo vel cristallino q̄d est sup̄ firmamentū. Quod etiam dicere p̄sumunt de beata v̄gine.

Octauus q̄ angelus in eodē instāti pōt esse i diuersis locis. et est v̄biq̄ si velit esse v̄biq̄.

Nonus est q̄ qui habz me' iora naturalia de necessitate habebit maiore gr̄am et gl̄iam.

Decim' est q̄ diabolus nunq̄ habuit v̄n poss' stare. Nec etiā adam in statu innocentie.

Assertiones opposite errorib' p̄dictis.

Prim' credēdū ē et nullaten' dubitādū q̄ deus in sua sba essentia vel natura vi

f

debit ab angelis sanctis et a beatorum glorificatione.
Item quod una est essentia substantialis vel natura in patre et filio et spiritu sancto. Et eadem essentia in ratione forme in patre et filio et spiritu sancto.

Item quod spiritus sanctus putatur esse sanctus et amor procedit ab utroque scilicet patre et filio.

Item quod una sola veritas fuit ab eterno que est deus. Et quod nulla veritas fuit ab eterno que non sit illa veritas.

Item quod primum nunc et creatio passio est creatura. Item quod malus angelus aliquis fuit bonus et non malus. Et post peccando factus est malus.

Item quod idem est locus corporis scilicet empireum celum sanctorum angelorum et beatorum animarum. et idem erit corporum humanorum glorificationum. et sicut idem est locus spiritualis sanctorum angelorum et hominum bonorum.

Item quod angelus est in loco per distinctiones. ita quod si est hic non est ibi in eodem instanti. impossibile est enim eum in eodem instanti esse ubique cum hoc sit proprium dei.

Item quod secundum quod ordinatum est et predestinatum a deo dabitur gratia et gloria.

Item quod malus angelus et Adama habuerunt unum posset stare. Et si non unum possent proficere.

Item eodem anno dominica que cantatur Letare iherusalem.

MDLXX. Guillelmus postmodum presbiterus.

episcopus in sermone beati Jobis baptiste in domo minorum Parisi predicavit quod liberum arbitrium habet potentiam naturalem ad recipiendum gratiam non effectivam aliquo modo quod falsum est. quia volens non recipit eam.

Secundo quod quidam natus nunquam fuit in gratia. scilicet per ipsam et aut iudas fuit. et nisi quod Jobes quod est contra fidem baptizati. enim habent gratiam de qua reprehensus publice in sequenti die apostolorum Petri et Pauli publice retractavit.

Idem et gratia omnibus asserentibus hanc veritatem data fuit in sermone Parisi Anno domini MDLXXI.

In octava Epiphanie. Capitulum v.

Isti sunt errores con-

demnati et excommunicati cum omnibus que eos scienter docuerint vel asseruerint a domino Stephano Parisiensi episcopo. Anno domini MDLXXI. Die mercurij ante festum beati Nicolai hiemalis.

Primus articulus est quod intellectus omnium hominum est unus et idem numero. Secundus est quod illa est falsa vel improposita. hoc intelligit. Tertius est quod voluntas hominis ex necessitate vult vel eligit. Quartus est quod omnia que in inferioribus agunt subsunt necessitati corporum celestium. Quintus quod mundus est eternus. Sextus quod nunquam fuit primus homo.

Septimus quod anima que est forma hominis secundum quod hoc corruptibilis corrupto corpore. Octavus quod anima separata post mortem non patitur ab igne corporeo. Nonus quod liberum arbitrium est potentia passiva non activa. Et quod necessitate movetur ab appetibili. Decimus quod deus non cognoscit singula. Undecimus quod deus non cognoscit aliud a se. Duodecimus quod humani actus non reguntur preiudicia divina.

Undecimus quod deus non potest dare immortalitatem vel incorruptibilitatem rei corruptibili vel mortali. Capitulum vj.

Isti articuli qui sequuntur

demnati sunt a domino Stephano Parisiensi episcopo de consilio magistrorum theologie. Anno domini MDLXXI. die dominica que cantatur Letare hierusalem. in ecclesia Parisiensi. Ubi excoicavit in scriptis omnes illos que eos docuerint vel defenderint. Et primo ordinatur illi qui sunt de deo.

Primus quod deus non est trinitas et unus. quasi trinitas non stat cum summa simplicitate. Ubi enim est pluralitas realis. ibi necessario est additio et compositio. exemplum de acervo lapidum.

Item quod deus non potest generare sibi filium. quod enim generatur ab aliquo habet principium aliquod a quo dependet. et quod in deo generare non est signum perfectionis.

Item quod deus non cognoscit alia a se.

Item quod deus non potest dare perpetuitatem rei transmutabili vel corruptibili. ut est corpus humanum.

Item quod deus siue prima causa non posset producere effectum sibi equalem nisi temperaret suam potentiam.

Item quod deus non posset facere plures animas in numero.

Item quod deus nunquam plus creavit intelligentiam quam non creavit.

Item quod deus est infinite virtutis in duratione. non in actione. talis enim infinitas non est nisi in corpore finito si esset. Et quod prima causa non posset plures mundos facere.

Item quod sine agente proprio ut patre et sole a deo non posset fieri homo.

Item quod deus in hac vita mortali possumus intelligere per essentiam.

Item quod deus non potuit fecisse primam materiam nisi mediante corpore celesti.

Item quod a voluntate antiqua non potest novum procedere absque transmutatione precedente.

Item quod prima causa non habet cognitionem aut scientiam futurorum contingentium. Primo quod futura contingenta sunt non entia. Secundo quod futura contingenta sunt particularia. Deus autem cognoscit virtute intellectiva que non potest cognoscere particulare. Ubi si non esset sensus forte intellectus non distingueret inter sortem et platonem. licet distingueret inter hominem et asinum. Tertio propter ordinem cause ad causatum prescisa enim divina est necessaria causa prescitorum.

Quarta ratio est ordo scientie ad scitum. Quis enim scientia non sit causa facti. ex quo tamen scilicet determinat ad alteram partem contradictionis. et hoc magis in scientia divina quam in scientia nostra.

Item quod primum principium non potest esse sine diversorum factorum hic inferius nisi mediantibus alijs causis. eo quod nullum transmutans diversum modo transmutat. nisi transmutatum.

Item quod ab uno primo agente non potest esse multitudo effectuum.

Item qd p̄mum p̄ncipiū nō est causa p̄pria eter-
norum nisi metaphorice. i. qz conseruat ea. q̄a
nisi esset: ea nō essent.

Itē qd sicut ex materia nō pōt aliqd fieri ex agē-
te. ita nec ex agente pōt aliqd fieri sine materia.

Et qd deus nō est causa efficiēs nisi respectu ei⁹
q̄ habet esse in potentia materie.

Item qd entia declināt ab ordine cause p̄me i se
considerate. licet nō in ordine ad reliq̄s causas
agentes in vniuerso. hoc est error qz essentiali-
or ⁊ inseparabilior est ordo entiu ad causas p̄mam
q̄ ad causas inferiores.

Itē qd deus nō pōt esse causa noui facti. nec po-
test aliqd de nouo pducere.

Itē qd de⁹ nō pōt mouere celū motu recto.

Et est ratio qz tunc relinqueret vacuū.

Itē qd deus nō pōt irregularit. i. alio mō q̄ mo-
uet mouere aliqd. qz in eo nō est diuersitas vo-
luntatis.

Item qd deus est eternus in agēdo ⁊ mouendo
sicut in essendo alioquin ab alio determinaret.
qd esset p̄us illo.

Itē illud qd de se terminat vt deus. aut sp̄ agit
aut nunq̄ ⁊ qd multa sunt eterna.

Itē qd deū necesse est facere q̄cqd immediate fit
ab ip̄o. Error. siue intelligatur de necessitate co-
actionis qz tollit libertatem arbitrii siue de ne-
cessitate immutabilitatis. qz ponit possibilitatē
aliter faciendi.

Item qd p̄mum p̄ncipiū non potest immediate
producere generabilia. quia sunt effectus noui.
Effectus aut noui exigunt causam immediatā q̄
pōt aliter se habere.

Item qd p̄mum p̄ncipiū non pōt aliud a se pdu-
cere. qz omnis differentia q̄ est inter agens ⁊ fa-
ctum est p̄ naturam.

Item qd deus nō pōt immediate cognoscere cō-
tingentia nisi p̄ aliam causam p̄ticularem ⁊ p̄ri-
mam.

Item qd si oēs cause fuerint aliqn̄ in q̄cte. neces-
se est ponere deū mobilem.

Item qd deus est p̄ma ⁊ necessaria causa prime
intelligentie qua posita ponit effectus. ⁊ sunt si-
mul duratione.

Item qd deus nō est necessaria causa mot⁹ cor-
porum superiorū ⁊ coniunctiōis ⁊ diuisionis cō-
tingentis in stellis.

Item qd ad hoc qd effectus omnes sint necessarij
respectu cause p̄me non sufficit qd ip̄a causa p̄ma
sit impediibilis. sed exigit qd cause medie nō sint
impediibiles. Error. qz tunc de⁹ nō posset face-
re aliquē effectum nouum sine causis posteriori-
bus.

Item qd deus possit agere p̄traria hoc est medi-
ante corpe celesti qd est diuersum in vbi.

Item qd deus infinitus p̄tute. nō qz facit aliqd
de nihilo. sed quia cōmunicat motum infinitū.

Item qd deus nō pōt in effectū cause secundarie est
ne ip̄a causa secundaria. Error.

Item qd effectus immediat⁹ a p̄mo debz eē vn⁹
tm̄ ⁊ simillim⁹ p̄mo.

Itē qd de⁹ vel intelligentia nō infundit sciam aie
humane in somno nisi mediante corpe celesti.

Itē qd plēs sunt motores p̄mi celi. Error.

Item qd p̄mū immobile simplicit̄ nō mouet nisi
mediante aliquo motu. ⁊ qd tale mouēs immo-
bile est pars moti ex se.

Itē qd potentia actiua que pōt esse sine opatōe
⁊ p̄mixta potētie passiue. Error. si intelligat de
quacūq̄ opatione.

Item qd de⁹ nō pōt indiuidua multiplicare s̄
vna specie sine materia.

Item qd forma quā oportet fieri ⁊ eē in materia
nō pōt agi ab illo qd nō agit ex materia.

Item qd deus nō pōt facere accidēs esse sine s̄-
iecto. nec plures dimēsiōes simul esse.

Item qd impossibile simplicit̄ nō pōt fieri a deo
vel ab agente. Error. si intelligat de impossibili
s̄m numerū vel naturam.

Itē qd alius est intellectus in rōe s̄m qd deus in-
telligit se ⁊ alia. Error. qz licet sit alia rō intelli-
gendi. nō tm̄ alius intellect⁹ s̄m rationē

Item qd p̄ma causa est causa omnium entiu remo-
tissima. Error. si intelligat cum p̄sciōne. ita scz
q̄ nō p̄pinq̄uissima est.

Itē qd aliqua possunt casualit̄ euenire respectu
p̄me cause. ⁊ qd falsum est oia esse p̄ordinata a p̄-
ma causa. qz tunc euenirent de nec essitate.

Item qd in causis efficientib⁹ causa secundada
bet actionē quam nō accepit a p̄ma causa.

Item qd in causis efficientib⁹ cessante causa p̄ma
nō cessat secūda ab opatiōe sua. dū tm̄ scda opet
s̄m materiam suā.

Itē qd de deo nō pōt cognosci nisi qz est siue ip̄-
sum esse.

Itē qd deū esse ens p̄ se positiuē non est intelli-
gibile. s̄ p̄uatiue est ens aut p̄ se intelligibile.

Capitulum. vii.

Errores de angelo vel intelligentia.

Item qd omnia sepa-
rata coeterna sunt p̄mo p̄ncipio.

Itē qd intelligentie superiores creant aias rōnales
sine motu celi. intelligentie aut inferiores creant
vegetatiuā sensitiuā motu celi mediante.

Itē qd intelligentia angel⁹ vel aia sepata nusq̄ ē.

Itē qd s̄be sepate eo qd habent vnū appetitū non
mutant in ope aut opatiōe.

Itē qd intelligentie siue s̄be sepate q̄s dicūt eē eter-
nas nō hnt p̄pe cām efficientez s̄ metaphorice.
qz hnt cām p̄seruantem in esse. s̄ nō sunt facte de
nouo. qz sic essent transmutabiles.

Itē qd in substantijs sepatis nulla est possibilis
transmutatio. nec sunt impotentia ad aliquā mu-

tationem aut ad aliud quia eterne sunt et immu-
nes a materia.

Item qd sbe sepate que non hnt materiā p quam
plus sint in potentia q̄ in actu. et sunt a causa sp̄
eodem mō se habente. ideo sunt eterne.

Item qd sbe sepate p suū intelle: tuz causant res
ad extra.

Item qd intelligētia motrix celi influit in animam
rōnalē sic corp⁹ celi influit in corp⁹ humanum.

Item qd angelus nō pōt in actus oppositos imme-
diatē: s̄ in act⁹ mediatos. et b̄ mediātē alio vt or-
be sole vel celo.

Item qd angelus nihil intelligit de nouo.

Item qd si esset aliqua sba sepata q̄ nō moueret
aliq̄ corpus in hoc mūdo sensibili nō claudere-
tur in vniuerso.

Item qd sbe sempiternē sepate a materia habent
bonū. qd est eis possibile cum pducunt. nec de-
siderāt aliquid quo carent.

Item qd sbe sepate sunt sua essentia. qz in eis idem
est qd est et p hoc qd est.

Item qd omne qd nō hz materiā ē eternū. qz qd
non est factū p transmutationē materie p̄us nō
fuit ergo eternū.

Item qz intelligētia non hnt materiā deus non
posset p̄es res eiusdem speciei facere. et qz mate-
ria non est in angel⁹ contra fratrem Thomā

Item qd intelligentie supiores non sunt cā a'icui⁹
nouitatis in inferioribus. Et qd supiores iserio-
bus sunt causā eterne cognitiōis.

Item qd intelligentia p̄ficā a deo in eternitate. q̄a
fm se totū immutabilē est. aia aut celi nō.

Item qd intelligētia inferior recipit esse a deo p in-
telligentias medias.

Item qd scia intelligentiē nō differt a sba intelligen-
tie. ibi em̄ nō est diuersitas intellecti ab intellectu
bilitate. nec diuersitas intellectōrū.

Item qd sbe sepate sunt in actu infinite. infinitas
em̄ nō est impossibilē nisi in reb⁹ materialibus.

Item qd intelligentie supiores imp̄unt in infe-
rioribus sicut anima vna intellectuā imp̄imit
in aliam et in animam sensitiuā. et p talē imp̄sio-
nem incantator aliq̄s p̄icit camelum in foueaz
solo visu.

Item qd intelligentia cum sit plena formis imp̄-
mit alias formas in materia p corpa celestia tā-
q̄ p instrumenta.

Item qd substantie sepate sunt alicubi p opatio-
nem. et non possunt moueri ab extremo in extre-
mum. nec in mediū. nisi qz possunt velle opera-
ri aut in medio aut in extremis. Error. si intelli-
gatur sine opatione s̄bam nō esse in loco. nec trās-
ire de loco in locū.

Item qd intelligentia sola volūtate mouet celum.

Item sbe sepate nusq̄ sunt fm s̄bam. Error. si in-
telligat ita qd sba sit res essendi i loco. verum est
qz nusq̄ sunt fm substantiam.

Capit. viii.

Errores de anima et intellectu.

Item qd intellectus nō

est forma corpis. nisi sicut nauis nauis. nec est
p̄fectio essentialis homis

Item qd intellectus qm̄ vult induit corpus. qm̄
nō vult non induit.

Item qd ex sensitiuo et intellectu nō sit vnum
p̄ essentiam nisi sicut ex intelligentia et orbe. hoc
est vnum p oppositionem.

Item qd intellectus humanus est eternus. qz est
a causa semp̄ eodem mō se habente. et qm̄ nō hz
materiā p quā p̄us est in potētia q̄ in actu.

Item qd aia sepata nullo mō patit ab igne.

Item qd intellectus est vnus numero oim̄ licz om-
nino sepe a corpe hoc. nō tñ ab omni.

Item qd intellectus sortis corrupti nō hz scientiā
eorū que habuit.

Item qd aia humana nullo mō est mobilē fm locū
nec p se nec p accidens. et si ponatur alicubi fm
s̄bam suam nunq̄ mouebit de vbi ad vbi.

Item qd scia aie est eterna. et qd intellect⁹ agēs et
possibilis sunt eterni.

Item qd mot⁹ celi sunt ppter aiaz intellectuam
et qd aia intellectuā sui intellectus nō pōt educi:
nisi mediante corpe.

Item qd nulla forma ab extrinseco veniēs pōt fa-
cere vniū cū materia. qz em̄ sepabile est cū eo qd
est corruptibile vnum non facit.

Item aia sepata nō est alterabilis fm p̄ham licz.
fm fidem alteret.

Item qd aia rationalis qm̄ recedit ab aiali adhuc
remanet animal viuū.

Item qd anima intellectuā cognoscēdo se cogno-
scit omnia alia. species em̄ oim̄ rerū sibi sunt cō-
create. sed hoc cognoscere non debet intellectū
nostro vt noster est. sed fm qd intellectus ē agēs
error est.

Item qd aia est inseparabilis a corpe et ad corrupti-
onem armonie corpalis corrumpit aia.

Item qd scia m̄gri et discipuli est vna et eadē nu-
mero et ratio est. qz intellectus vnus est. qz for-
ma non multiplicat nisi quia educitur de poten-
tia materie.

Item qd intellect⁹ agēs nō copulat n̄o possibilis.
et qd intellect⁹ possibilis nō vnit nobis fm s̄bam.
et si vniret vt forma nobiscum esset inseparabilis.

Item qd opatio intellect⁹ nō vniti copulat corpi.
ita qd opatio est rei nō habentis formā q̄ opet.

Error ē. qz ponit qd intellect⁹ nō sit forma hois.

Item qd nihil potest sciri ab intellectu post eius
sepationem.

Item qd intellectus qd est postrema hois p̄fectio ē
penitus abstractus. Vel qd intellect⁹ vicia vt ē
postrema opatio hois. et est totalitē abstractus.

Item qd intellectus possibilis est inseparabilis a corpe.

simpliciter quantum ad hunc actum est species receptio. et quantum ad iudicium quod sit per simplicem specierum acceptionem vel intelligibilem compositum.

Item si intelligatur de receptione omnimoda. Item si intellectus agens est quidam substantia separata superior ad intellectum possibilem. et quod secundum substantiam potentiam et operationem est separatus a corpore. nec est forma corporis humani.

Item si inconueniens est ponere aliquos intellectus nobiliores alijs. quod cum illa diuersitas non possit esse a parte corporis oportet quod sit a parte intelligentiarum et sic anime nobiles et ignobiles essent necessaria diuersarum specierum sicut intelligentie. Error. quod sic anima christi non esset nobiliores anime iude.

Item si intellectus speculatiuus simpliciter est eternus et incorruptibilis respectu vero huius hominis corrumpitur corruptis fantasmatibus in eo.

Item si intellectus possibilis nihil est in actu antequam intelligat. quod in natura intelligibili esse aliquid in actu est esse actu intelligens.

Item si ex intelligente et intellecto sit una substantia. eo quod intellectus sit ipsa res intellecta formaliter.

Item si nos peius vel melius intelligimus. hoc peruenit ex intellectu passiuo quem dicunt esse potentiam sensitiuam. Error est. quod hoc ponit unum intellectum in omnibus. aut equalitatem in omnibus animalibus.

Item si intellectus non potest transire de corpore in corpus. ita quod successiue sit motor diuersorum corporum.

Item si intellectus nisi per sua naturalia potest peruenire ad cognoscendum essentiam sine cause. hoc male sonat et est error si intelligatur de cognitione mediata.

Item si anima nunquam moueret nisi corpus moueretur. sicut graue vel leue nunquam moueretur nisi aer moueret.

Capitulum ix.

Errores de voluntate siue libero arbitrio.

Item si de sua natura

non est determinatum ad esse vel non esse. non determinatur nisi per aliquod quod est necessarium respectu sui. Error.

Item si voluntas manente passione et scientia. in particulari et in actu non potest agere contra eam.

Item si ratio recta et voluntas recta. Error est. quod est contra glossam Augustini super illud psalmi. Concupiuit anima mea desiderare te. Et quod secundum hoc ad rectitudinem voluntatis gratia non esset necessaria: sed solum scientia. quod fuit error pelagii.

Item si voluntate existente in tali dispositione in qua nata est moueri. et mouente sic disposito quod natura sit mouere impossibile est voluntatem non velle.

Item si ordo est causa voluntatis medici ut sanet.

Item si voluntas et intellectus non mouentur in actu per se: sed per causam sempiternam. scilicet per corpus celestia.

Item si appetitus cessantibus impeditur necessario mouetur ab appetibili. Error est de intellectu.

Item si voluntas secundum se est indeterminata ad opposita sicut materia. Determinatur autem ab appetibili sicut materia ab agente.

Item si homo agens ex passione coacte agit.

Item si post conclusionem factam de aliquo faciendo. voluntas non manet libera. et quod pene non adhibetur a lege nisi ad correctionem ignorantie et ut correctio sit alius principium cognitionis vel generationis.

Item si voluntas hominis necessatur per suam cognitionem sicut appetitus bruti.

Item si nullum agens est ad vtrilibet imo determinatur.

Item si effectus stellarum super liberum arbitrium sunt occulti.

Item si voluntas nostra subiacet potestati corporis celestium.

Item si voluntas necessario persequitur quod firmiter creditum est a ratione. et quod non potest abstinere ab eo quod ratio dicat. hoc autem necessitatio non est coactio: sed natura voluntatis.

Item si homo in omnibus suis actionibus sequitur appetitum et spiritum maiorem. Error est. nisi intelligatur de maiore et in mouendo.

Item si non est possibile esse peccatum in potentia anime superioribus. et ita peccat passio et non voluntate.

Item si scientia prariorum solum est causa que anima rationalis potest in opposita. et quod potentia simpliciter una non potest in opposita nisi per accidens et ratione alterius.

Item si anima nihil vult nisi mota ab alio a se. et istud falsum est. anima seipsa vult. Error. si intelligatur mota ab alio. scilicet ab appetibili vel ab obiecto ita quod appetibile ei obiectum sit tota ratio motus voluntatis ipsi.

Item si duobus bonis oppositis. quod fortius est fortius mouet. Error est. nisi quantum est ex parte boni mouentis.

Item si omnes motus voluntarii reducuntur ad motum primum. Error. nisi intelligatur in motu primo simpliciter non creatum. Et intelligendo de motu secundum substantiam et non secundum deformitatem.

Capitulum x.

Error de toto iuncto. id est de toto composito naturali perfecto siue de homine.

Item si homo pro tanto

potest dici intelligere. per quantum celum dicitur ex se moueri vel intelligere vel viuere. id est quod agens istas actiones est ei unitum vel motor mobilis. et non substantialiter.

Item si humanitas non est forma rei et rationis.

Item si forma hominis non est ab extrinseco. sed educitur de potentia materie. quod aliter non esset generatio viuua.

Item si homo per nutritionem potest fieri aliter numeraliter et individualiter.

Item qd hō est hō pte aiam rationalem.

Caplin. xj.

Errores de mūdo r mūdi eternitate.

Item qd nihil est eter

num a pte finis qd nō sit eternū a pte principij.

qz est f̄ fidem r Erroz.

Item qd redeūtib' cor' pib' celestib' orb' in idem punctū. qd sit in. xxx. vj. milib' annorū redibūt idem effectus qui r modo.

Item qd nō fuit p̄mus hō nec erit vltimus imo sp̄ fuit r sp̄ erit hoīs ex hoīs generatio.

Item qd generatio hoīs est circularis eo qd forma hoīs redit pluries sup eandem pte materie.

Item qd qz fortes fact' ē nō receptibil' eternitatē et si d' esse etern' necesse est vt trāsmutet' nā a r sp̄.

Item qd mōs ē etern' q̄si ad oēs sp̄s in eo p̄tētas r qz tps eternū r mot' r materia agēs et suscipiēs. qz ē a potētia dei infinita r impossibile est innouationē esse in effectu sine innouatōe in cā.

Item qd nihil esset nouū nisi celū ess' variatus r respectu materie generabiliū.

Item qd impossibile est soluere rōes phi de eternitate mūdi: nisi dicam' qd voluntas p̄mi iplicat in impossibilia.

Item qd duo sūt p̄ncipia etna. s. c. corp' celestis r aia ei'.

Item qd tria sūt p̄ncipia etna i celestib'. subiectuz mot' etna aia corp' celestis. r p̄mū mouēs desideratū. Erroz: est. quo ad duo p̄ma.

Item qd mōs ē etn'. qz oē qd h' naturā p̄ quam possit esse in futuro toto. h' naturā p̄ quā potuit esse in toto p̄terito.

Item qd mōs licet sit fact' ex nihilo. nō tñ ē fact' de nouo r q̄uis de nō esse extierit ad cē. nō esse nō p̄cessit esse duracione s̄ natura tñ.

Item qd theologij dicentes qd celū q̄nqz d̄scit arguunt ex falsa suppositōe. Et qd dicere celuz esse r nō moueri est dicere f̄dictoria.

Item qd infinite p̄cesserit celi reuolutōes q̄s nō fuit impossibile cōp̄hēdi a p̄ma cā s̄ ab intellectu creato

Item qd elementa sunt etna. sunt tñ facta de nouo in dispositione quam mō habent.

Item qd q̄uis generatio hoīm possit deficere voluntate p̄mi. tñ nō deficiet. qz orb' p̄m' nō tñ mouet ad generationē elementorū s̄ etiā hoīm.

Item qd si celū stare ignis in stupā non ageret. qz nec deus esset.

Item qd celū nūqz d̄scit. qz generatio inferiorū q̄ est finis mot' celi cessare nō debet. Alia rō. qz celum suum esset r suā virtutem h' a motore suo. r hoc p̄suat celū per suū motuz. vñ si cessaret a motuz: cessaret ab esse.

Item qd cui' r tps nihil sunt in re: s̄ solū in apprehensione.

Item qd q̄ generat mōm s̄m totū ponit vacuum. Qz loc' necario p̄cedit generatū i loco r tūc aī mōi generatōz fuisz loc' sine locato qd ē vacuū

Item qd elementa p̄ma generatione sunt facta ex solo chaos. sed sunt eterna.

Item qd vniuersum nō pōt deficere. qz p̄mūm agens h' trāsmutare materiā eternalit' vicissim

Itūc ad istam formā. nūc ad illā. r sit materia nata est trāsmutari.

Item qd tps est infinitū q̄tū ad vtrūqz extremū licet em' impossibile sit infinita esse p̄trāsita quorum aliqd fuit p̄trāscendū. nō tñ impossibile ē infinita esse p̄trāsita. quozū nullū fuit p̄trāscendū. Erroz.

Item qd natural' p̄hs simpliciter debz negare mūdi nouitatē. qz innitit' causis r rationib' naturalibus. Fidelis aut' pōt negare mūdi eternitatem. qz innitit' causis supnaturalibus.

Item qd rō phi demonstrās motū celi eternum. non est sophistica. Et mirū est qd hoīs p̄fundi hoc nō vidēt.

Item qd creatio nō est possibilis q̄uis p̄trariuz sit tenendū s̄m fidem.

Item qd non est verū qd aliqd fiet ex nihilo vel neqz factum sit in p̄ma creatione

Item qd creatio non debet dici mutatio ad esse. Erroz. si intelligat' de omni modo mutatiōis

Errores de celo r stell. Caplin. xij.

Item qd corpora celestia

mouent a p̄ncipio extrinseco qd ē aia. et qd mouet p̄ aiam. r p̄ virtutē appetitiuam sicut aia

Sicut em' aia appetens mouet. ita r celū.

Item qd corpora celestia ex se habent eternitatem. sive sbe. sed nō eternitatē sui motus.

Item qd aia celi est intelligentia. Et orb'es celestes s̄o sunt instrumenta intelligentiarū sicut organa sicut auris r ocul' est organū virtutis sensitivē

Item qd si in aliq' hūore virtute stellarū deuenirent ad talē p̄portionē cuiusmodi p̄portio est in seminib' p̄morū parentū. Ex illo hūore possz generari hō. Et qd sufficient' possz generari ex putrefactione vel ex putredine.

Item olim formarū causa effectiua est orbis.

Item natura q̄ est p̄ncipiū mot' in corpibus celestibus est intelligentia mouens. Erroz. si intelligat' de natura que est actus vel forma.

Errores de natura generabiliū r corruptibilitium. Caplin. xij.

Item qd forme nō recipiūt diuisiones.

nisi s̄m diuisionē materie. Erroz. nisi intelligat' de formis educatis de potētia materie.

Item qd forma material' nō pōt creari.

Item qd nihil debet credi nisi p̄ senotū. vñ qd ex p̄ senotis pōt determinari vel declarari.

Item qd materia exterior obedit sbe sp̄iali. Erroz. si intelligat' simpliciter r s̄m oēm modū trāsmutacionis.

Itē q̄ indiuidua eiusdem sp̄ei vt sortes ⁊ plato differūt sola rōe materie. Et q̄ forma hūana eadem existente numero in vtroq̄ non est mirū si idem numero est in diuersis locis.
Itē q̄ possibile est q̄ materialiter fiat ignis diuini vniuersale.

Capitulum .xiiij.

Errores de necessitate euentus rerū.

Item q̄ nihil fit a casu. sed oia ex necessitate eueniūt. Et q̄ omnia futura q̄ erunt: necessitate erūt. Et q̄ nō erūt impossibile est esse. Et q̄ nihil euenit contingēt cōsiderando oēs casus. Error: q̄ cōcurfus causarum est de diffinitōe casualis. lib. v. de consolatione phie.

Item q̄ ex diuersitate locorū acquirūt necessitates euentū.

Item q̄ ex diuersis signis celi significant diuersas conditiones in hoibus tam honorū aut donorū sp̄ialium q̄ rerū temporalium.

Itē q̄ q̄busdā signis aut figuris sciunt hoim intentiones ⁊ mutatiōes intentionū. Et an intentiones ille p̄ficiēde sint. Et q̄ p̄ tales figuras sciuntur euentus pegrinorū. captiuatio hoim. aut solutio captiuorū. Et an nati futuri sint scietes vel latrones.

Item q̄ ferunt q̄ dispositio vniuersi p̄cedit ex p̄uidencia diuina nō immediate: s̄ mediate motu superiorum. Et quod istud facit nō imponit necessitatem inferiorib⁹. q̄ habent contrarietatem sed superioribus.

Itē q̄ sanitatē ⁊ infirmitatē vitā ⁊ mortē. attribuunt positioni siderū ⁊ aspectui fortune dicentes. q̄ si cum aspererit fortuna viuet. si nō aspererit morietur. Error.

Item q̄ in hora generatiōis hois in corpore suo. ⁊ p̄ consequens in anima que sequit ex ordine causarū superiorū ⁊ inferiorū inest homi dispositio inclinans in tales actiones ⁊ euetus. Error nisi intelligat de euentibus naturalib⁹ ⁊ p̄ vias dispositionis.

Capitulum .xv.

Errores de accidente.

Item q̄ cū deus non compat ad entia in rōe cause material vel formalis. nō facit accidēs esse sine subiecto. De cuius rōe est in actu inesse subiecto suo.

Itē q̄ accidēs exis sine subiecto nō ē accidēs nisi equo. Et q̄ impossibile ē q̄ritatē siue dimensionem esse p̄ se. s̄ em̄ esset ip̄am esse s̄bam.

Itē q̄ facē accidēs esse sine subiecto h̄z rōz impossibilē implicat p̄dictionē. vt credim⁹ in eucharistia. Quint⁹ error: Itē q̄ de⁹ nō posset facere accidēs sine subiecto. nec pl̄s dimensiones s̄ esse.

Errores de scia vel phia. Capitulum .xvi.

Itē q̄ omnes sciētie

sunt necessarie p̄ter phisicas disciplinas. Et q̄ nō sunt necessarie nisi p̄pter p̄suetudinē hoim. Itē q̄ nulla questio disputabil est p̄ rōz quam phis nō deberet disputare ⁊ determinare. quia rōes accipiunt a rebus. Phia aut oēs res habz p̄siderare s̄m diuersas sui ptes.

Itē q̄ possibile vel impossibile simpliciter. id ē oibus modis est possibile. vel impossibile s̄m phisosophia.

Itē q̄ sapientes mundi sunt phi tñ.

Itē q̄ nō ē excellētor status q̄ vacare phie.

Itē q̄ hō non debet esse p̄tentus auctoritate ad habendū certitudinē alicuius q̄stionis.

Itē q̄ ad h̄ q̄ hō habeat certitudinē p̄clusiōis oportet q̄ sit fundat⁹ sup̄ p̄ncipia p̄ se nota. Error: q̄ generalit̄ tam de certitudine apprehensionis q̄ adhesionis loquit̄.

Errores de sacra scriptura. Capitulum .xvii.

Item q̄ sermōes theologi fundati sunt in fabul.

Itē q̄ nihil plus scit p̄pter scire theologiam.

Itē q̄ fabule ⁊ falsa sunt in lege xp̄iana sicut et in alijs.

Itē q̄ lex xp̄iana impedit addiscere.

Itē q̄ lex natural̄ phibet interfectionē aialium irrationabilū. sicut rōnabilū licet nō tñ.

Errores de fide ⁊ sacramentis. Ca. xviii.

Item q̄ non est curā

diuz de fide si dicat aliqd̄ eē hereticū. q̄ ē fide Itē q̄ nō est credendū nisi p̄ se notū. vel ex p̄ se nonis possit declarari.

Item q̄ nō est curandū de sepultura.

Itē q̄ non est orandū.

Itē q̄ non est confessio faciēda nisi ad apparentiam.

Errores de raptu. Capitulum .xix.

Item q̄ raptus et vi

siones non h̄z fieri nisi p̄ naturam.

Errores de vitijs ⁊ virtutibus. Ca. xx.

Itē q̄ peccata cōtra

naturā vtpote abusus in coitu licet sint p̄ naturam sp̄ei. nō tñ p̄ naturam indiuidui.

Itē q̄ simplex fornicatio vtpote solutus cui soluta non est peccatū.

Itē q̄ dignitas eēt i causis superiorib⁹ posse facē peccā ⁊ mōstra p̄ter intētionē. cū natura h̄ possz

Itē q̄ delectatio in actib⁹ venereis nō impedit actū siue vsū intellectus.

Itē q̄ p̄tinentia non est essentialit̄ x̄tus.

Itē q̄ p̄fecta abstinentia ab actu carnis corrumpit virtutem ⁊ speciem.

Itē q̄ paup̄ i bonis fornicē pōt agē i moralib?
Itē hūilitas put̄ q̄s nō ostentat ea q̄ h̄z: s̄ vili-
pālit̄ r̄ hūi: it̄ se nō est v̄tus. Error: si intelliga-
tur q̄ nec v̄tus nec actus v̄tuosus.

Itē q̄ nō sunt possibile alie v̄tutes nisi acquisi-
te vel innate.

Itē q̄ castitas n̄ ē mai⁹ bonū q̄ p̄scā abstinētia
Itē finis terribilis est mors. Error: si excludat
terrorē inferni q̄ est extrem⁹.

Errores de resurrectione. **Capitulum. xxj.**

Itē q̄ nō cōtigit cor-
pus corruptū redire idem nūero. nec idē nume-
ro resurget. Error.

Itē q̄ resurrectio futura nō d̄z credi neq̄ cōce-
di a p̄bo. q̄ impossibile ē inuestigari p̄ rōes. Er-
ror: q̄ etiā p̄bs d̄z captiuare intellectum in obse-
quium fidei xp̄i.

Errores de felicitate siue beatitudine. **Ca. xxij.**

Itē felicitas nō pōt
a deo infudi inmediate. **Itē** dicē dare deū feli-
citatē v̄ni r̄ nō aliū est sine rōe r̄ signentū

Itē q̄ hō ordinat⁹ q̄tū ad intellectū r̄ effectum
s̄c̄ pōt esse sufficientē p̄ v̄tutes intellectuales et
morales. de q̄b⁹ oquit̄ p̄bs in ethicis est suffici-
entē dispositus ad felicitatē eternā.

Itē q̄ felicitas habet in hac vita r̄ nō in alia.

Itē q̄ hō post mortē amittit omne bonū.

Itē q̄ bonū q̄d hōi possibile est p̄sistit in v̄tuti-
bus intellectualibus.

Sequunt̄ articuli p̄denati [Paris]. **Ca. xxij.**

Isti articuli quisequū-
tur fuerūt p̄denati in facultate artū p̄si. **Ab.**
ccc. xliij. i festo natiuitatē d̄ni. q̄ null⁹ m̄ḡ bac-
calari⁹ v̄l scholar⁹ i artū facultate legēs p̄sius

audeat aliquā p̄positōz famosā illi⁹ auctori cui⁹
librū legit dicē simplr̄ eē falsā. v̄l eē falsā de v̄tu-
te f̄mōis: s̄ credi debeat q̄ auctor h̄z ponēdo illā
habuit v̄nū intellectū. s̄ v̄l p̄cedat eā v̄l sensuz ve-
rum distinguat a sensu falso. Causa hui⁹ est q̄a
pari ratiōe p̄positiones bible absolute f̄mone
erunt negande. q̄d est piculosum. Et quia f̄mo
non habet veritatem nisi ex impositione r̄ vsu
cōmuni accipit̄ vel aliorū. ideo talis est virtus
f̄mōis qualis eo cōiter auctores v̄nū. r̄ q̄lem
exigit materia. cum f̄mōnes sint inq̄rēdi penes
materiā subiectā.

Itē q̄ non dicat simpliciter vel de v̄tute f̄mōis
omne p̄positionē esse falsā q̄ esset falsa f̄m sup-
positionem p̄sonalem te. minorū. eo q̄ iste error
ducit ad errorem p̄orem. Auctores enī sepe v̄tū-
tur alijs p̄positionibus suppositōis.

Itē q̄ nō dicat q̄ nulla p̄positio distinguenda
sit qm̄ hoc ducit ad p̄dictos errores. r̄ q̄ si disci-
pulus v̄nū sensum p̄positōis accipiet: et do-

ctor aliū intellexerit. discipulus false informabi-
tur donec p̄positio distinguet̄. Sili si opponēs
v̄nū sensum intelligat. r̄ respondēs aliū recipiet
disputatio erit ad tm̄ si nulla fiat distinctio.

Itē q̄ nul⁹ dicat nouā p̄positōz esse p̄cedēdaz
si nō sit vera in eius sensu p̄bo. q̄ hoc dicere du-
cit ad errores p̄dictos. q̄: bible r̄ auctores non
s̄p v̄tūf̄ f̄mōibus f̄m p̄prios sensus ip̄orum
Magis enī oportet in affirmādo vel negandō
f̄mōnes ad materiā subiectā attendere q̄ ad p̄o-
p̄tatem f̄mōis. Disputatio nanq̄ ad p̄prietā-
tem f̄mōis attendens r̄ nullā recipiens p̄posi-
tionem p̄ter q̄ in sensu p̄prio. nō ē disputatio: nisi
si sophistica. Disputationes doctrinales r̄ diale-
ctice q̄ inq̄sitionem veritatis attendāt modicam
habent de nomibus sollicitudinē.

Itē q̄ nullus dicat sciam nouaz esse de reb⁹ q̄
nō s̄nt siḡ r̄ que nō sunt termini vel orationes.
qm̄ in sciētis v̄timur terminis p̄rebus quas no-
biscū portare nō possum⁹ ad disputatōes. ideo
sciam habem⁹ de rebus licet mediatis terminis
vel orationibus.

Itē q̄ nullus asserat simpliciter absq̄ oratōe vel
distinctōe istas p̄positiones vel p̄siles q̄ Sor-
tes vel plato vel deus r̄ creatura nihil sunt. q̄a
ista p̄ba p̄ma facie male sonant: q̄ talis p̄posi-
tio sensum v̄nū h̄z falsum. videlicet si negatio
in hac dictione nihil implicat intelligeret can-
dem cadere supra ens singulariter. sed vt supra
entia pluralit̄.

Capitulum. xxij.

Isti sunt articuli re-
uocati Anno d̄ni. **Ab.** ccc. xvij. ij. die octo. p̄-
sius p̄ fratrem Johannē Guion ord̄is minorū
in domo p̄dicatorū.

Itē q̄ generare f̄m suā rōz formalē nō sit i p̄re.

Itē q̄ generare realit̄ elicītū sit in diuinis.

Itē q̄ generare siue elicītū siue inelicitum sit
in filio.

Itē q̄ generare r̄ generari in diuinis accepta
notionaliter sunt idem inter se in diuinis.

Itē dicere q̄ pater in diuinis nō sit formaliter
generans alia generatiōe q̄ illa q̄ filius formalit̄
ter est genitus.

Capitulum. xxv.

Errores iohānis de
mercuria ord̄inis cisterciē. Articuli p̄dena-
ti p̄ m̄ḡos p̄senses. Anno d̄ni. **Ab.** ccc. xl vij.
r̄ p̄hibiti oibus baccalaris legentib⁹ q̄ legunt
v̄l legerūt snias s̄b pena p̄uatiōis ab oi h̄noze
facultatis quoz articuloz aliq̄ reputant̄ erro-
nei aliq̄ suspecti aut male sonātes in fide.

Itē q̄ satis erat possibile q̄ p̄ voluntatem aut
volitionē creatā xp̄s aliqd̄ voluit q̄d nunq̄ de-
buit enquire.

Itē q̄ x̄ps potuit dixisse falsuz & asseruisse asser-
tione creata tam vocali q̄ mentali.
Itē q̄ q̄libet cū q̄ vult de⁹ vult efficacit̄ ita esse.
Itē q̄ de⁹ facit q̄ aliq̄s peccet & q̄ sit peccator.
& vult voluntatem bñplaciti q̄ ille sit peccator.
Itē q̄ nullus peccat volendo aliq̄libet alit̄ q̄ de⁹
velit cum velle.
Item q̄ deus aliquid reprobat q̄ ip̄e vult vo-
luntate bñplaciti.
Itē quēlibet peccantē de⁹ vult peccare volūta-
te bñplaciti. & facit eū peccare & vult q̄ peccet.
Itē q̄ de⁹ facit malū esse & peccatū esse.
Item q̄ peccatū magis est bonū q̄ malū.
Item q̄ aliq̄s faciat aliq̄d oīno vt de⁹ vult ip̄m
facere voluntate bñplaciti q̄ talis peccet.
Itē q̄cūq̄ peccat p̄format voluntatē suā volun-
tati bñplaciti dei sic q̄ illa vult sicut deus vult
eum velle.
Itē q̄ possibile est x̄pm fm voluntatē creatam
errasse & fm hoīem mendaciū ptulisse.
Item q̄ posset dici q̄ anima x̄pi vnita x̄bo sal-
tem p̄ accidens posset odire deuz vel respucere si
ue detestari.
Item q̄ si aliquis hñs vsū liberi arbitrii inci-
dens in temptationē tantā q̄ nō possit illi resiste-
re. moueat ad illecebrā cū aliena vxore nō com-
mittit adulteriū. & sic de alijs peccatis.
Itē q̄ aliqua est possibilis passio cui voluntas
etiam habita gr̄a quacūq̄ sine miraculo nō pos-
set resistere quin eliceret actuz fm illā. & tal̄ act⁹
nō est peccatū.
Itē q̄ nō est peior demeritorie in casu q̄ vitio-
sum h̄z habitū demeritoriū cum actu. q̄ qui ha-
bet consimilē habitum sine actu.
Item q̄ nō est peior moralit̄ qui vitiosuz h̄z ha-
bitum & actū q̄ qui habitū eiusdem ratiois ha-
bet sine actu.
Item q̄ nō est melior meritorie qui h̄z habitum
meritoriū & actū q̄ qui habet p̄similē habitum
sine actu.
Item q̄ ma⁹ us quacūq̄ malicia actuali & habi-
tuali equalibus ad inuicem nō est peior ex ac-
tuali simul q̄ ex actuali tantum vel ex habitua-
li tantū.
Item q̄ bonus q̄cūq̄ bonitate actuali & habi-
tuali ad inuicem equalibus nō est magis bon⁹
ex vtraq̄ q̄ ex habituali tm̄.
Item q̄ nulla creatura aut nulla circūstātia rei
bona diminiuit peccatū quin sit tantū q̄tum fo-
ret sine illa ceteris paribus.
Item q̄ pia intentio & naturalis pietas augent
peccatū & nō diminiuit ceteris paribus.
Itē peccatū post longā p̄suetudinē cōmissum ē
minus q̄ foret añ p̄suetudinē.
Item q̄ odiū pximi nō est demeritoriū nisi q̄ p̄
bitū a deo
Itē q̄ p̄babiliter posset sustineri cognitionem

vel volitionem nō esse distinctā ab aīa. imo ē b̄
sa anima & sic sustinēs nō teneret nec cogeret
negare p̄positionē p̄ se notam. nec negat̄ aut oī-
tatem admittendam.
Itē q̄ p̄babile est in lumie naturali nō esse a cō-
dentia: s̄ oēm rem esse subam. & q̄ vbi nō esset
des hoc esset ponendū vt p̄babilis posset poni.
Itē q̄ nō est euidēs euidētia reducta ad cer-
titudinem p̄mi p̄ncipiū quin q̄cūq̄ quod est poss̄
p̄duci nob̄ ilius.
Itē q̄ tenentes vel cōiter tenet q̄ intentio voli-
tio sensatio sint q̄litates subiectiue existentes in
aīa q̄s pōt deus creare se solo & qui h̄ ponē vult
habet concedere & dicere q̄ deus potest facere
se solo q̄ anima odiret pximum & deū nō demer-
itorie.
Item q̄ deus est cā aliquid actus demerito-
riū vt demeritorius est.
Itē q̄ de⁹ ē cā pcti vt pctm̄ ē. & mali iq̄tū malū
est.
Itē q̄ q̄cūq̄ volūtas causat aliq̄d causat talit̄ i
x̄tute p̄me cause.
Itē q̄ de⁹ est causa maxima & immediata p̄ua-
tionis & iusticie in actu
Itē q̄ de⁹ est actio & causa peccati vt pctm̄ est.
Itē q̄ deus est causa cuiuslibet modi act⁹ & cui-
uslibet circūstantie p̄ducte.
Item q̄ a deo est q̄ actus demeritoriū sit iq̄tū
demeritorius est
Itē q̄ quacūq̄ creatura demōstrata h̄ est vera
h̄ chimera intelligit̄ hec chimera pōt intelligi.
Itē q̄ q̄cūq̄ creatura demōstrata h̄ est vera. b̄
res maior deo pōt cogitari.
Itē q̄ p̄p̄ opa alicui⁹ futura bōa de⁹ p̄ordia-
uit aliquem ab eterno.
Itē q̄ aliq̄s p̄destinat⁹ ē ab et̄no p̄pter bonum
vsuz liberi arbitriū quē de⁹ p̄sciuit eū habiturū.
Itē q̄ nō sic q̄tis & misericordit̄ de⁹ p̄destinauit
illū quē p̄destinauit quin & p̄oibus bonis ip̄s
futuris vel alterius.
Articuli contra mḡm Nicolauū de vltima
ria Anno dñi. M. ccc. xlvij. post festū omniū
sanctorū. xxvj
Isti sequētes articu-
li fuerunt in rhomana curia p̄demnati p̄ mḡm
Nicolauū supradictū publice in vniuersitate pa-
Dixi q̄ mul- (risensi reuocati)
ta venerūt ad animū ex q̄bus p̄p̄ndi seu iudica-
ui bonū esse simplicit̄ scribere istum tractatū. et
q̄ vltior dilatio displicebat deo. reuoco tanq̄
p̄sumptuosum suspectū & piculosum.
Itē q̄ de reb⁹ p̄ apparētia naturalia quasi nulla
certitudo h̄ri pōt. illa tm̄ modica pōt in b̄rent tē-
pore h̄ri si hoīes intellectū suū p̄uertant ad res
nō ad intellectū Aristo. seu cōmentatoris. reuo-
co tanq̄ falsum & erroneū.

Item q̄ nō pōt euidētia p̄dicta ex vna re inferri seu concludi alia res. vel ex non esse vnus ad esse alterius. reuoco tanq̄ falsum ⁊ erroneum ⁊ suspectum.

Item q̄ ille p̄positio nes de? est de? nō est penitus idem significant licet alio ⁊ alio mō. reuoco tanq̄ falsum.

Item q̄ dixi ⁊ scripsi q̄ hec p̄positio hō ē aial nō est fm fidem necessaria nō attendēs p̄ nunc necessariam cōnēritatē p̄dictorū terminorū. reuoco tanq̄ falsum.

Item dixi p̄obdoloꝝ in p̄ncipio p̄mo q̄n legi sententias ⁊ in epla secūda ⁊ sexta q̄s scripsi ⁊ Bonifaciū q̄ ex eo q̄ vna res est nō pōt euidētia euidētia ducta ex p̄mo p̄ncipio referri q̄ alia res sit. reuoco tanq̄ falsum.

Item dixi in locis p̄dictis q̄ ex eo q̄ vna res ē nō pōt inferri euidētia q̄ alia res nō sit. reuoco tanq̄ falsum ⁊ erroneū.

Item ex eo q̄ vna res non est pōt euidētia inferri euidētia ducta ex p̄mo p̄ncipio q̄ alia non sit. reuoco tanq̄ falsum.

Item ex eo q̄ vna res non est nō pōt euidētia inferri q̄ alia res sit. reuoco tanq̄ falsum.

Item dixi in epla tertia ad Bonifaciū q̄ certitudo euidētie non h̄z gradus. reuoco tanq̄ falsum.

Item in eadem epla q̄ de s̄ba materiali. alia ab anima nostra non habem? certitudinē euidētie reuoco tanq̄ falsum.

Item in eadem epla q̄ excepta certitudine fidei nō est alia certitudo nisi p̄mi p̄ncipij: vel que in p̄mum p̄ncipiū potest reduci vel resolui. reuoco tanq̄ falsum.

Item in epla q̄rta ad Bonifaciū q̄ hec p̄sequētia a est ⁊ p̄us non fuit. igit̄ alia res ab a est euidētia deducta ex p̄mo p̄ncipio. reuoco tanq̄ falsum ⁊ hereticū.

Item epla q̄nta ad Bonifaciū q̄ hec consequētia nō est euidētia euidētia deducta ex p̄mo p̄ncipio. ignis est app̄roximatus stupe. ⁊ nullus est impedimentū. igit̄ stupa comburet. reuoco tanq̄ falsum.

Item in eadē epla q̄ nō scim? euidētia q̄ aliq̄ cā causat efficacitē q̄ nō sit de?. reuoco tanq̄ falsum.

Item in eadē epla q̄ non scim? euidētia q̄ aliq̄s sit vel esse possit effectus naturalis p̄ducti. reuoco tanq̄ falsum.

Item eadem epla q̄ q̄buscūq̄ acceptis q̄ p̄nt eē causa alicui? effect? nō scim? euidētia q̄ ad positionem eorū sequat̄ effectus positiu?. reuoco tanq̄ falsum.

Item q̄ nescimus euidētia q̄ in aliq̄ p̄ductione p̄currat subiectū. reuoco tanq̄ falsum hereticū ⁊ erroneum.

Item epla p̄dicta q̄ nulla pōt esse simplici demonstratione q̄ ex existētia causarū demonstratur existentia effectus. reuoco tanq̄ falsum hereticū ⁊ erroneum.

cum ⁊ erroneum.

Item epla p̄dicta q̄ non ē nobis euidētia notū q̄ possit fieri aliq̄ demonstratio a p̄ori realit̄ differenti. reuoco tanq̄ falsum.

Item q̄ nō pōt euidētia ostendi nobilitas vni? rei sup̄ aliam rem. reuoco tanq̄ falsum.

Item in p̄dicta epla q̄ q̄cūq̄ re demonstrata nullus scit euidētia q̄n excedat in nobilitate omnes alias res. reuoco tanq̄ falsum.

Item q̄cūq̄ re demonstrata nullus scit euidētia q̄n illa scit deus si p̄ deū intelligam? ens nobilitatissimum. reuoco tanq̄ falsum.

Item eadem epla q̄ aliq̄s nescit euidētia q̄ vna res sit filius alteri?. reuoco tanq̄ falsum hereticū ⁊ erroneū.

Item eadē epla in q̄libet re ostensa null? scit euidētia q̄n ip̄e idem debeat imponere honorē maximum. reuoco tanq̄ falsum ⁊ d.

Item epla p̄dicta q̄ aliq̄s nescit euidētia q̄n ista rōn abili? posset p̄cedi si aliq̄ res est de?. est p̄ductus. reuoco tanq̄ falsum erroneū.

Item dixi in vico straminū q̄ nō pōt euidētia ostēdi q̄n q̄libet res sit eterna. reuoco tanq̄ falsū erroneum ⁊ hereticū.

Item epla sexta ad Bernardū dixi q̄ pane demonstrato nō pōt euidētia ostēdi q̄n ibi sit aliq̄ res q̄ non sit accidens in instrumento reuocationis reuoco tanq̄ falsum.

Item dixi epla septima q̄ pōt dici sine p̄tradictione ad quā q̄s pōt duci q̄ ois res de mūdo est p̄ducta. reuoco tanq̄ falsum erroneū hereticū ⁊ blasphemum.

Item epla eadem dixi q̄ ista p̄sequētia nō ē euidētia a est p̄ductū. igit̄ aliq̄s p̄ducens est a vel fuit. reuoco tanq̄ falsum.

Item epla nona ad Bernardū dixi q̄ iste p̄sequētie nō sunt euidētes. act? intelligēdi ē. igit̄ intellect? est actus volēdi est. igit̄ voluntas ē. reuoco tanq̄ falsum.

Item dixi semel in vico straminū q̄ nō pōt euidētia ostēdi q̄n oia que apparent sint vera. reuoco tanq̄ falsum.

Item dixi in q̄dam disputatōe q̄ de? ⁊ creatura nō sunt aliqd. reuoco tanq̄ falsum.

Item dixi in q̄dā disputatōe q̄ p̄dictoria ad iurēcem significat idem. reuoco tanq̄ falsum.

Item dixi q̄ vidi in dictis aristot. ⁊ cōmentatoris q̄stioēs mille determinatas ⁊ q̄s nō inueni rōes demonstratiuas: s̄ mihi bñ occurrūt aliq̄ p̄ q̄s videbat̄ mihi q̄ ita possent teneri rōnes opposite sic p̄posite ab eis. q̄s tñ dixi nō esse determinatas ⁊ oppositas s̄ soluz p̄babilis. Istū articulū assero falsū. ⁊ reuoco sic iacz Item q̄ cū noticia q̄ pōt h̄ri fm apparētia naturalia posset in modico tpe mltū admirari q̄ aliqui studēt in Aristotele ⁊ cōmētatore ⁊ vsq̄ ad etatem decrepitā. ⁊ p̄pter eorū fmōes logicos de-

serat res morales et cā boni cōmunitatis intm q
nunc exurrexit amic' veritatis. s. q. et ipemet et
fecit sonare tubam suā: vt dormientes in somno
excitaret. Cōtristati sunt valde et qsi armati ad
capitale bellū cōtra eū irruerūt. Istū articulu
reputo falsum et psumptuosum.

Ite q res absolute pmanentes de qbus dicitur cōf
q generant et corrumpunt sunt eterne: siue sint
sbe siue accidentia. Reuoco et assero tanq̄ fal
sum hereticū et erroneū.

Ite q in rebus naturalib' nō ē nisi mot' local'
disgregatiōis et pgregatiōis ita q qn ad talem
motū sequit' pgregatiō corporū athomaliū na
turaliū colligunt ad inuicē et fortiumē naturam
vni' suppositi dicit' generatiō. qn segregant' dicit'
corruptio. Et qn p motū locale athomalia cum
aliquo supposito q sunt talia q nec aduent' eorū
videt' facere ad motū suppositi vel ad id qd dicitur
et patio natural' eius tunc dicitur alteratiō.
Istū articulu assero hereticū et reputo falsum.

Ite q lumen nihil aliud est q̄ qdā corpa q nata
sunt sequi motū sol' vel alterius corpis luminosi.
ita q fit p motū locale talis corpis aduenien
tium ad pntiam corpis luminosi. Et si dicat' q
non fit p motū localem qz in instanti fit. Respo
detur q imo fit in tpe sicut sonus licet nō pcepti
amus qz fit subito. Istū articulu reputo falsum

Ite q vniūsum est pfectissimū fm se et fm oēs
suas ptes. et q nulla pōt esse impfectio nec in to
to nec in ptrib' ppter hoc oportet totū et ptes ef
se eternas. nec transire de nō esse ad esse. nec ecō
uerso. qz ad illud sequeret' necessario in vniuerso
vel in ptribus eius impfectio. Istum articulum
reuoco falsum et erroneū.

Ite qd est in vniūso meli' ē ipm q̄ non ipm.
Istū articulu reputo et assero falsum et erroneū.

Item q due albedines aut quecūqz duo indiui
dua eiusdem speciei conueniūt ad sensum vel in
tellectum vt eadē res. sunt oino eadē. nec debet
eis negari aliquis q̄dus idempnitatis q̄tūcūqz
sint in diuersis siti' us vel suppositis. Istuz arti
culum reputo falsum et erroneū.

Item q pmiatio bonoz et punitio malozum p
hoc fit q qn corpa athomalia segregant' remanent
qdā spūs qui dicunt' vnus intellectus et
alius sensus. et isti spūs sicut in bono se habebāt
in optima dispositōe sic se habebunt in finicis:
fm q illa iudicia in finicis pgregabunt. et sic i
hoc bonus pmiabit. malus aut punitet. qz in
finicis qn iterabit' pgregatiō suozū athomaliuz
habet sp suam ma ā dispositiōe. vel pōt aliē
poni q illi duo spūs bonozū qn dicunt' corrum
pi supposita eorū sunt alteri supposito cōstituto
et athomis pfectiora. Et q tale suppositū sit mi
noris pfectionis. idcirco intelligibilia magis q̄
pūs remeant ad eos. Istum articulu assero fal
sum et erroneū.

Ite q omne corruptibile includit in se repugnā
tiam et pditionem. reputo falsum erroneū et he
reticum.

Item q isti conclusioni Res pmanētis nature
sunt eterne. magis est assentiendum q̄ opposite.
Et si aliq dicant eū negare fidem. Et si nō osten
ditur vel non ostendūt q hoc nō pnt dicere nisi
mentiēdo. Istū articulu reputo falsum.

Item q actus aīme nre sunt eterne. sed q aliq̄
intelligimus aliq̄ nō. hoc p tanto est. qz p mo
tum spūalem reddid' aliqua ratio intelligibil' cū
pungunt' aliqua circa sensū sicut dicit in reb'
pmanētibus mutabilibus. nihil est nouum de
nouo in esse positū. cū aliqua res est aliq̄ pns
alicui p motū locale cui pmo nō erat pns. Istū
articulu assero falsum et reputo hereticū.

Ite q supposita redibūt eadem nūero p reditū
corpoz celestiu ad eundem sitū. Istū articulu
asserō falsum et reputo erroneū.

Item q eadem intellectio q nunc est in pns mi
hi erit postea pns alteri supposito. istū articulu
reputo falsum.

Item q potentie nihil recipiunt ab obiectis: s
pntē obiecto sic. et alijs cōcurrentib' ad opatōz
potentie aliq̄ realitas effici' pns aīe q̄ pns non
erat pns. et tū erat alteri pns. nec fit pns. vt
sic p resolutionē corpoz athomaliū vt dicit' s
solū p quendam motū spūalem iuxta gratiam.
Istū articulum reuoco et assero falsum in se
ordine ad pcedentem heresim spatentē.

Item sicut vilia tendunt ad centrū et ad terram
ppter vniūgenitātē. qz sunt similia. ignis autē
ad ignē et corpa alia nobilia ad sibi similia. ita videt'
q ad aīas nobiles veniant exemplaria nobilia.
et ad viles vilia. et q sunt de terra terrea loquūt'
vñ tal' aduentus exemplaris nobilitū vel viliū vi
det' attestari pfectionē vel impfectionē aīaz qz
talīa exemplaria vt sic non veniūt nisi ppter vni
genitātē. istū articulu reprobo et reputo falsū
Item q si nō ponent generatiōz nō ponēt sbe
ctum sed solū ordinem ipius cause post non esse
puta hoc ens est et pns nō fuit. vel si aliq̄d motū
intelligeret hoc esset respectus fundatus in ente
nec sub alio intellectu pcederent p ductionē opo
sitam phoz ex nihilo nihil fit. istum articulum
reputo falsum.

Item qz desideriu naturale nō est frustra. iō qd
qd desideramus aliq̄ adipiscemur. vñ qd cūqz
appetit ire ad nram dñam aliq̄ ibit. istū articu
lum reputo falsum erroneū et hereticū.

Item anno. xxx. quo fecit istū tractatum fecit p
clamari q legeret libz politice Aristotel' sbe hac
forma q quicumqz voluerit audire libz politi
corum Aristotel' vna cum qbusdam q̄stionibus
in quibus disputat' de iusto et iniusto p q̄s pote
rit nouas leges condere. conditas si que sunt cor
rigende corrigere. veniat ad talē locum et inue

niet m^gm Nicolau de vlticuria q̄ docebit oīa
ista in dicta lectura. In q̄dam q̄stione determi-
nasse videt q̄ in aliquo casu furtum sit licitum
et exemplificat in casu qui sequit. Pōnat q̄ ali-
q̄s iuuenis bene natus inueniat aliquē q̄ in bze
ui valeat eum instruere in omni sciētia speculati-
ua que potest haberi de rebus creatis. et nō ve-
lit facere nisi ille iuuenis det centum libras q̄s il-
le iuuenis non pōt habere nisi p̄ furtum. Dixi q̄
in hoc casu furtum erit licitum illi iuueni. qd̄ p̄-
batur sic. Quod est amabile deo. illud est faci-
endum. sed q̄ ille iuuenis acquirat scientiam p̄-
fectam est amabile deo. et non pōt p̄ alium modū
feri vt dictum est nisi p̄ furtum. igit̄ furtum est
faciendum. Istū articulū reputo et assero fatuū
quo ad p̄conisationē. hereticū quo ad determi-
nationem. falsum quo ad p̄bationem.
Itē q̄ h̄ est p̄ncipiū p̄mū et nō aliud. si aliqd̄ est.
aliqd̄ est. istū articulū assero falsum.
Itē q̄ de^o et creatura non sunt aliqd̄. falsus et scā-
dalosum est. put̄ vba sonant.
Itē significabile cōplexū p̄ istū cōplexū deus et
creatura distinguunt̄ nihil est. assero falsum et
scandalosum.
Itē q̄ est transitus de p̄tradictorio in contra-
dictorium sine mutatione reali cuiuscūq̄ intrin-
seci. istū articulū reputo falsum.
Itē q̄ quecūq̄ distinguunt̄ summe distiguū-
tur et equaliter distiguunt̄. Istū articulū repu-
to falsum.
Itē q̄ deus pōt p̄cipe creature irrationabili-
ter vt habeat ip̄m odio et ip̄a obediēs plus me-
retur q̄ si ip̄m diligere ex p̄cepto. qm̄ hoc face-
ret cum maiori conati et magis contra p̄riam
inclinationem. istū articulū assero falsum.
Itē si aliquis velit conformare voluntatē suā
voluntati diuine. sequit̄ necessario altera pars
illius disiunctiue vt q̄ deus eū instrueret de oī-
bus necessarijs et concernentibus salutem suam
ita q̄ errare nō posset. vel q̄ nō erraret. et si erra-
ret in quocūq̄ actu suo ille error. nō esset sibi im-
putatus nec peccaret: imo mereret̄ in omī actu
p̄sequente talē errorē. imo plus vel tm̄ q̄tū eli-
ciendo actū oppositū sequēdo iudiciū rōis. istū
articulū assero falsus et reputo erroneū. put̄ iac̄
Itē q̄ in p̄ncipio p̄mo suo tenuisse dicit̄ q̄ quili-
bet tenet plus diligere meliorē p̄ximū se q̄ seip-
sum. istū articulū reputo falsum.
Itē q̄ ecclesia sancti sepulchri Parisi^o predi-
casse dicit̄. q̄ qlibet tenet plus diligere p̄ximū
meliorē se. Istū articulū reputo falsum.
Itē q̄ m^gr̄ Nicolaus de vlticuria p̄dic^o dice-
re debeat alte et intelligibilē q̄ p̄ter istos articu-
los et p̄positionē. s̄ p̄ cum reuocatas. ac multos
alios articulos falsos et hereticos hui^o eple et li-
belli cōbusti fuerūt in scriptis reuocare debeat
publice solennit̄ expresse p̄positiones p̄ eū corā

nobis reuocatas. alios articulos a p̄dictis asse-
rendo aliquos falsos aliq̄s p̄sumptuosos etiam
et q̄ debeat iurare in p̄sentia n̄ra ad sc̄tā dei euā-
gelia q̄ nūq̄ tenebit aut docebit etiam clam vel
palam et representauit se cancellario Parisiensi et
vniuersitati m^gro^o et scholarū Parisi^o studē-
tium et etiā regentiū. Caplm. xxvij.

Isti articuli qui sequū

tur sunt condemnati ab ep̄o Parisiensi et m^gris
theologie regentibus Parisi^o Anno dñi .M. ccc. xl. in octaua Epiphanię dñi.

Itē q̄ diuina essentia in se nec ab hoīe nec ab
angelo vidēbit̄.

Itē q̄ diuina essentia licet sit eadem in p̄re et fi-
lio et sp̄s sancto vt est essentia tm̄ vt est forma siue
in rōe forme est vna in p̄re et filio. et nō vna i sp̄s
sancto.

Itē sp̄s sanct^o put̄ est amor vel nexus nō p̄ce-
dit a p̄re et filio. s̄ tm̄ a patre.

Itē q̄ multe fuerūt veritates ab eterno q̄ non
erant deus.

Itē q̄ cōp̄a glorificata nō erūt in celo empī-
reo cū angel. s̄ in celo cristallino vel aliquo qd̄ ē
supra firmamentū qd̄ p̄sumebant dicere de bea-
ta v̄gine.

Itē q̄ p̄mum nūc et creatura non est creator.
nec creatura.

Itē q̄ angelus in p̄mo instanti sue creationis
fuit malus et nunq̄ bonus.

Itē q̄ angelus in eodem instanti potest esse i-
diuersis locis.

Itē q̄ q̄ habebit meliora naturalia habebit de
necessitate maiorem gr̄am et gloriā.

Itē q̄ diabolus nunq̄ habuit vñ stare posset.
Itē nec Adā in statu innocentie.

Caplm. xxviii.

Copia cedule reuoca-

tionis quorūdam articulorū fratris Dionysij
soulechat ordinis fratrum minorū facte per eun-
dem Parisiū et in curia rhomana. Reuerendī
magistri inci et domi dixi aliqua in p̄ncipio meo
sententiarū que in nonnullorū auribus male so-
nuerūt et ex causa. Ego veritate coact^o. et ex or-
dinatione reuerendī patris domini Cancellarij
Parisiensi. ac facultatis theologie magistrorum
tanq̄ ecclesie et dicte facultatis theologie humi-
lis filius ip̄a dicta in p̄fato p̄ncipio meo male
posita corrigo sub hac forma. Quia tertia con-
clusio articuli quarti fuit hec q̄ hec bene dicta:
imo sup̄būdicta lex et dulcissima. vīz lex amo-
ris de qua loq̄bar omnem aufert pp̄rietatem et
dominiū. pbauit q̄ non q̄rit vindictā q̄ patiens
est. s̄ ad Lhor. xliij. nō grossiciem cordis. q̄ pa-
tiens est doloris p̄ximi. Itē nō est ambitiosa
q̄tum ad honores. Nō querit que sua sunt q̄tū
S

ad temporalia. vñ glosa non emulat. i. nō inuidet
qz non eam aliena cōtristat facilitas. sed alteri
bonū diligit vt suū. **P**redictam cōclusionē reuo
co tanq̄ falsam erroneā & hereticam. qz ch:ist⁹
& apostoli illam legem pfectissime tenuerunt. &
adhuc multi tenent & p dei gratiam tenebunt q̄
pprietatem & dominiū habebunt. dico etiam q̄
auctoritas apostoli & glosa p quas pbabam nō
pbant dictam cōclusionē. nec sunt ad propo
situm vt apparet intuitu textum & glosas autē
ticas super illo. **E**x illa cōclusionē intuli corre
larium p̄mum q̄ hec lex dispensat duo p̄nomia
possessiva. s. meum & tuum. pbauit. qz ista duo
vnum faciūt. imo etiam omnia in vnum cōgre
gāt. sicut **B**ernardus dicit de celesti hierarchia
c. j. in p̄ncipio. **O**mnē datum bonū & omne do
num p̄fectum desursum est descendens a p̄re lu
minū. **S**ed & cunctis a p̄reluminis moti appa
ritionis p̄cessus ad nos bonitatis dono veniēs
rursus sicut vnum faciēs x̄tus suscitatiōe nos
adimplet & conuertit ad congregantis p̄ris vni
tatem & deificam simplicitatē. amor eā oia vni
& vnius facit. s. dei. qz non querit que sua sunt:
sed que iesu x̄pi.

Item intuli secundū correlariū q̄ nō min⁹ facit
omnia cōmunia charitas quā extrema necessi
tas. pbauit. qz & vnum sit ex amore dei. & alterū
ex amore sui. sed affectio iusti est intensior et eli
gibilior: quam cōmodo p baccalario de sancto
Bernardo in secūdo correlario q̄rte cōclusionis
articuli. igitur confirmaui p Augustinū in pro
logo contra q̄nq; hereses dicentē. q̄ pl⁹ obligat
charitas q̄ necessitas. dico nunc q̄ ista duo cor
relaria vt sequunt̄ ex cōclusionē p̄dicta sunt fal
sa. & dico q̄ auctoritates ille q̄s adduxi nō faciūt
ad p̄positum.

Item ex p̄dicta cōclusionē intuli aliud correa
rium quod fuit quartū. q̄ legem hāc dedit x̄ps
discipul⁹ suis p̄ncipalit̄ & actualit̄ exequendum
non solū habitualit̄. pbauit. qz dixit. **H**ec man
do vobis vt diligatis inuicem sicut & dilexi vos
Joh. xv. **P**er istud correlariū intelligēdo hāc
legem amoris auferentem omnē pprietatem et
dominiū. put cōclusio dicit sic intellectū repu
to falsum erroneū hereticū & contra determina
tionem ecclesie. dico etiam q̄ auctoritas quaz al
legauit non est ad p̄positum.

Ite conclusio quarta & final⁹ mea fuit q̄ actual
abdicatione cordialis voluntatis & temporalis po
testatis dominiū seu auctoritatis statū perfectissi
mum ostendit & efficit. pbauit. quia hoc p̄regu
la p̄fectionis a x̄po datum est. **M**atth. xix. **S**i
vis p̄fectus esse: vade & vende omnia q̄ habes:
& da paupibus. **I**dem **L**u. xix. **I**dez **M**at. x.
vnde nō dixit. pone in arca aut in serinio. sed si
videas paupes da. qz vt dicit x̄ps **M**at. xxvj
Paupes semp habebitis vobiscū. me autē non

semp habebitis. & dicebam q̄ ideo nō dicat hō
hanc regulam a deo esse datā: s. animi p̄paratiō
nem. s. si opus sit. qz vbi semp opus est sp̄ debet
fieri. **S**ed quia reuera paruus color sufficit ad
excusationem agere volenti. **I**sti volūt dare in
telligere q̄ auricalcū est aurum & sel mel. s. si ex
ignorātia crederent. tñ est qui querat & iudicet.
q̄ pbationes dicunt hanc cōclusionē esse po
sitam vniuersaliter. ideo ip̄am vniuersalit̄ itelle
ctam dico falsam erroneā & hereticā. qz nec cri
stus nec apostoli statum p̄fectissimū habuissent.
& auctoritates ad eam pbandam adducte nō sūt
ad p̄positum. vt p̄t̄ p̄ glosas ordinarias et do
ctores in hoc studio & alibi approbato. **A**lias
pbationes vt pbant istam cōclusionē reputo
falsas & erroneas. **E**t vltimam dico falsam iniu
riosam & scandalosam. **E**x p̄dicta cōclusionē
q̄rta inferebam p̄mum correlariū q̄ x̄pm nō ab
dicasse h̄mōi possessionem & ius in temporalib⁹
nō habet ex noua lege imo potius oppositū. qz
Mat. viij. **F**ilius hominis non h̄z vbi caput
reclinat.

Item secundū correlariū est istud q̄ hāc legē p̄
regula p̄fectionis x̄ps docuit & exemplo confir
mauit. pbauit p̄ regulā nunc dictā. **V**ade & ven
de oia que habes &c. **E**tiam qz vocati omnia di
miserunt. **M**atth. x. **T**heloneū. **P**eter⁹ & alij re
tia. **M**at. xix. **E**cce nos reliquimus oia. **I**sta
duo correlaria reuoco tanq̄ falsa erronea et he
retica & s̄ determinationē decretalē dñi **J**ohan
nis pape q̄ incipit. **Q**uia quorūdam inter cete
ra dicentis ois vir in cuiuscūq; p̄petate & in
usu. **Q**ue q̄dem assertio p̄tinet multa falsa. cum
nec x̄pm ex p̄pationem p̄dictā in se fuisse. nec
etiam imposuisse apostolis. nec sub voto ab eis
fuisse assumptum euāgelica seu apostolica doce
at historia. sed s̄rium euidentius manifestat h̄
decretalis. **D**ico etiam q̄ auctoritates non sunt
ad p̄positum vt liquide apparet intuitu textū
& glosas ordinarias et approbatas. **P**reterea
fuit correlariū quartū q̄ intuli q̄ abdicatione re
rum tp̄alium s̄m animi p̄paratiōnem nullā aut
valde imperfectam & fragilem ostendit & efficit p̄
fectionem. pbauit p̄mo. qz semp habent paupe
res. secūdo qz non valet nisi ratiōe actus. igitur
actualis est p̄fectio. **I**stū articulū reuoco tanq̄
falsum & scandalosum. nec pbationes sunt ad p̄
positum.

Item respondendo ad quendā baccalarium de
domo beati **B**ernardi. cum ille dixisset q̄ x̄ps
talia non abdicauit. illud negauit & dixi q̄ x̄ps
nihil sibi retinuit. **I**sta duo dicta reuoco tanq̄
falsa & heretica. qz x̄ps oculos habuit p̄pter in
firmos a fidelibus oblata p̄fusus. que & sanctorū
necessitatibus & alijs indigentibus tribuebat.
vt & x̄pi euangelium & beatus **A**ugustin⁹ acci
am determinatio romani pontificis hec testat̄.

Ultimū correlarium quod posui fuit q̄ n̄ pl^o curauit christus de temporalibus q̄ faciunt diuites de pauperibus. probauit. quia stituit et nō habuit potum. et pro nobis nudus i cruce pepēdit. nunc dico q̄ xp̄us de temporalibus curauit. quia non omnia abdicauit vt sup̄ius dictū est. quod autem innui de diuitibus q̄ nō curat de pauperibus. hoc retracto tanq̄ iniuriosū illis diuitib^{us} per quorum elemosinas paupes sustentant. Hec igitur omnia male sonantia sic p̄us expressa in meo dicto sententiarū principio male posita reuoco et retracto vt dictum est pro mittendo bona fide q̄ illa de cetero non tenebo. nec dogmatizabo et ita iuro. veniam humiliter implorans de commissis. Hec omnia predicta dicit frater Dionysius iterū omnino in presentia magistrī Guillelmi romani lectoris sacri palatii apostolici et aliorū nouem magistrorum in theologia Parisius reuocauit. et ad sancta dei euangelia iurauit se appellacionem quam interposuerat non prosecuturum ac conclusiones predictas et correlaria tanq̄ falsa erronea et heretica abiurauit s̄m tenorem reuocationis alias per eum facte Parisius. modo et forma superius annotati. Hec autem reuocatio facta est auisione i domo p̄fati magistrī Guillelmi romani. Anno. m. ccc. lxxv. die ultimo mensis Januarij. inditione tertia. pontificatus sanctissimi in christo patris et domini nostridni Urbani diuina prouidentia pape sexti. anno tertio.

Reuocatio articuloꝝ p̄dictoꝝ facta p̄ eisdem fratrem Dionysiu in disputationib^{us} solennibus publice facta in ecclesia p̄dicatoꝝ Parisi^o. Anno dñi. M. ccc. lxxix. die iouis. post Quasimod. de mandato reuerendissimi in xpo p̄ris et domini dñi cardinalis beluacensis commissarij ad hoc p̄ sedem apostolicā deputati.

Item cū debui exponere dicta mea in curia romana coram reuerendissimis p̄ribus dominis cardinalibus nemāfensi et vabrensi addidi p̄positiones que sequunt^{ur} videlicet q̄ xp̄us in morte sua simpliciter abdicauit. Ista reuoco tanq̄ falsam erroneā et hereticam.

Item dixi q̄ qñ corpus in sepulchro māsit. ibi caritas abstrulit ab eo oēm p̄petatem et dominū. istā reuoco tanq̄ falsam erroneā et hereticam.

Item dixi q̄ tunc vacauit sedes generalis dñi vsq̄ ad diē istā vt seq̄t^{ur} ex p̄dictis seu ad sensus p̄dictarū. reuocauit et reuoco tanq̄ falsā et erroneā

Item q̄ aliqui dicunt q̄ dixi in p̄dicta declaratione. p̄mo q̄ lex amoris. i. charitas que status p̄fectum facit est inseparabilis a nobis. et q̄ loquebar de charitate. siue de lege amoris ex cui^{us} obseruatione. u. obseruantia vnus cuiusq̄ status p̄fectio mensurā loquendo de meritoria perfectione in homine vsūm rationis habente. secundo q̄ cuiuslibet creature rationali hec lex natura-

liter est indita. et tertio q̄ deus s̄m hanc legem vult. Ista p̄positiones non credo me dixisse neq̄ dixi. q̄ istas reuoco falsas erroneas et hereticas. p̄dictas autē p̄positiones p̄ me reuocatas abiuro et promitto eas de cetero nec tenere nec dogmatizare publice vel occulte et veniam peti ui et peto humiliter de commissis.

Capitulum. xxix.

Reuocatio magistrī Johannis de calore. Anno dñi. M. ccc. lxxij.

Antequā descendat

ad conclusiones habeo aliq̄ dicere. q̄ in primo articulo mearū vespertinā posui duas p̄positiones. vnam. s. q̄ summus legislator deus ipse dignus ē infinitis p̄fectionibus quas nec habuit nec habet nec habere p̄t. Nūc dico q̄ ista p̄positio male sonat. imo reuoco eam in sensu categorico falsam que sensum facit. nec i illo sensu intellexi eam: s̄ in sensu hypotetico. s. q̄ si esset infinite p̄fectiones imaginabiles q̄s deus non h̄ adhuc esset dignus illis p̄fectionibus. Eodē modo de secunda p̄positione. s. q̄ infinite p̄fectiones simul in legislatoris essentia sunt dignitas ad infinitas alias.

Item q̄ ex p̄dicta intuli vnum correlariū. s. q̄ dictus legislator dignificauit se in carne ad suā assumptionē hypostaticā. intellexi dignificauit id est manifestauit.

Istud autē quod ultra addidi. s. q̄ si alis nō fuisset assumptus s̄m hominē dignus esset q̄ frueretur. et istud pluries reiteraui dico q̄ intellexi et ptuli tanq̄ disputabile. nūc dico q̄ nō est disputabile et q̄d est falsum.

Item q̄ p̄posui in mea p̄clusionione tertij articuli q̄ subducta p̄rogatiua disparis acceptiois vitari sub falsitate staret vt verus cultor nō ampli^{us} q̄ falsus meref et istā pluries reiteraui. dico q̄ male sonat. q̄ p̄cedit ex vna sup̄positioe impossibili alijs t̄m posset apparere possibilis.

Fuerūt parisius qui

dam discipuli cuiusdam almarici noie studētes parisius q̄ dixerūt mortuo eo. q̄ illud q̄ alis est peccatū mortale vt stuprū factū in charitate nō est peccatū. impunitatem peccatoꝝ p̄mittētes deū bonū et non iustū dicentes. q̄ ab ecclesia propter h̄mōi condemnati a rege francie extra portas sunt cōbusti. Heresarcha v̄o eorū almaricus a genera^{li} concilio rome p̄demnat^{us} est et ex cōmunicatus et ex ciuitate exhumatus. et cinis et ossa p̄ sterquiliniū sunt disp̄sa et merito.

Capitulum. xxx.

Articuli Ludouici reuocati. Anno domini. M. ccc. lxxij.

Primo probādo pri

52

nam ptem pme suppositionis arguit sic. Ad q̄
libet nomen velle vel nolle respectu cuiuslibz p
ducibilis ad extra sequit̄ necessario mutatio in
volitate pfecta. Deinde arguit hypoteticē sic.
Si deus de nouo aliqd̄ velle vel nolle ad extra
seu si in deo esset nouum velle vel nolle ad extra
ipse intrinsecē mutaret̄. igit̄ velle et nolle dicunt
denominationem intrinsecā. et hec fuit mēs mea
p hoc q̄ dixi in secunda pbatione huius q̄ tam
velle vel nolle ad extra est actus vitalis pfecte
voluntatis ipam immutans vitaliter non intel
lexi q̄ p velle et nolle deus mutaret̄ intrinsecē. s̄
q̄ sunt opera vitalia. Sed q̄ apud multos iste
modus loquendi velle diuinum immutat volū
tatem diuinam. significat enim q̄ ipse intellectus
mutatur. et non placet domino cancellario et fa
cultati q̄ de cetero in diuinis tali modo q̄s vta
tur. dixi in secundo correlario pme suppositōnis
q̄ licet pfecte voluntatis seu diuine essentie q̄s
libet intrinsecum sit absolute necessariuz s̄m suū
esse reale. tamen est aliquid intrinsecus ptingēs
et non est necessarium s̄m suū esse formale. patet
de nolle et velle ductis ad extra. Istud sicut ex
plano et dico q̄ nihil intrinsecum deo est contin
gens s̄m intellectum quem facit tanq̄ catholice
fidei dissonum. Similiter istud q̄ dixi in ter
tia correlario q̄ stat deū esse intrinsecē aliquale
et ipm posse non esse tale. et tñ ipm esse talem im
mutabiliter debet sic intelligi. i. stat deum aliqd̄
velle ad extra et ipm posse hoc enūq̄ velle. et tam
ipmutabiliter. Qd̄ dixi in pbatione huius q̄ nō
est inconueniēs q̄ aliqd̄ sit deus s̄m suuz eē rea
le. et tñ non sit deus s̄m suū esse formale debz sic
intelligi. i. q̄ aliqd̄ sit deus realiter. et tñ aliqua
formali denominatione denominat̄ que sibi nō
cōpetit p̄cise q̄ deus. sed ratioe alicuius effectus
vnde supra dicti damnant hanc ppositionē tā
q̄s fidei dissonam s̄m intellectū quē facit. s̄. q̄ al
quid est deus s̄m suū esse reale. et tñ ipm nō eē deus
s̄m suū esse formale.

Itē dixi in nono correlario q̄ nō stat intellectū
pfectum cognoscere vera ptingentia et illoz ad
extra nō esse pductiuam voluntatē.

Item dixi in decimo q̄ pfectus intellectus ad eē
peccati vt p̄ctm̄ est non pōt immediate applicari
cognoscitiuo et q̄ ex isto sequit̄ finalit̄ pecca
tum esse vel deformitatē aīme non est pprie ali
q̄ veritate verū. p̄mū est maledictū et falsum. q̄
ad hoc sequit̄ q̄ deus non cognosceret peccata
aut voluntatē diuinā horū esse pductiuā. quo
rum vtrunq̄ est falsum et se. undū fuit als p̄dē
naturū. Et alia correlaria p eo q̄ p̄mo pueniūt
falsa sunt et male sonāt. In secūdo correlario se
cunde ppositōnis dixi q̄ stat a iqd̄ esse actu mi
raculosum et tñ in illo q̄ sic actuat nullā ponere
pfectionem simpliciter. arḡi nostri istū moduz
loquendi non approbant. s̄. q̄ deus actuetur sic

nec illū q̄ deus immutet̄.

Item in quarto et quinto correlarijs scde suppo
sitionis dixi q̄ pfecta voluntas non intēsus di
ligit p̄destinatum q̄s diligit p̄scitum. et q̄ nō p̄
intēsiue diligit se q̄s diligit diabolu in eē natu
rali. nō debui ista dicere q̄ in auribus audiētū
male sonant et falsa sunt. cum s̄m Auḡ. aliqd̄ di
ligere sit ei velle bonum. et ideo intēsius dilige
re est ei magis bonum velle. et ita cōmuniter in
telligunt homies.

Correlariū octauū fuit tale q̄ q̄libet volitio q̄
deus vult a eē nō min⁹ distinguit formalit̄ a voli
tōe q̄ vult b esse q̄s deus distinguit a materia p̄
ma realiter. pbauit p hoc q̄ q̄libet volitio qua
deus vult a esse immense formalit̄ distinguitur
a volitione qua vult b esse. Correlariū hoc eē fal
sum. pbatio erronea q̄ non est admittendū q̄li
ter cū q̄ in deo sint plura immensa aut plā im
mensa esse distincta.

Correlariū nonum fuit. nullum velle immēsum
pfecte voluntatis continet aliquid ad extra pro
ducibile. hoc est falsum. q̄ velle dei est cā reruz
In pbatione aut correlarij scripsi q̄ si potētie
volitiue angeli. volitio domini que est immēsa
esset actualis volitio. q̄ nō reputo impossibile
et tamen p h̄mōi volitionem et cetera. p̄dictuz
correlariū nunq̄ putabam possibile. nec credo
dixisse eē possibile. et est erroneū. q̄ als fuit re
probatū. ac etiam quicqd̄ ex eo sequit̄ inq̄tum
ex hoc sequit̄ est possibile.

In tertio correlario tertie suppositōis dixi q̄ pec
catum esse pfecta voluntas deus nō potest im
mediate nolle. et in alio q̄ peccatū nō est imme
diate odibile a pfecta volūtate. Ista male so
nant et discordant scripture et dictis sanctorum.
hoc autē inuili ex duobus correlarijs. quorum
vnum fuit q̄ pfecta voluntas quicqd̄ extrinsecus
potest immediate velle. p̄ter immediate nolle
et econuerso. Aliud est q̄ quicqd̄ immediate ip
sa potest nolle potest efficere. q̄ applicata ad pec
catum formaliter sumptum falsa sunt et male so
nant.

Itē sextū correlariū fuit quolibet extrinsecuz p
fecta libertati seu voluntati eque ab ip̄s est odi
bile sicut diligibile et econtra. hec ppositio eē
ronea. et repugnare videt̄ voluntati diuine.

Secūda conclusio mea fuit. Euidētē ad cōtra
dictoria in intellectu diuino formalit̄ immense
formalit̄ repugnant. dixi in pbatione q̄ quelibet
earū immensa. nunc dico q̄ illa cōclusio cuz
suis correlarijs et sua pbatione male sonat quā
tum ad hoc q̄ desigant in deo esse plura et im
mensa distincta. quod iam fuit hic et superius re
probatū. Quāntū etiā ad hoc q̄s dicat̄ et immen
se repugnat male sonant. q̄ ad hoc daf̄ intelli
gi q̄ repugnantia sit intrinsecē in deo

Capitulum xxxij.

Tomæ et modus re-

uocationis facta Parisius p fratrem Guido-
nem ordinis heremitaru sancti Augustini actu
legentis Parisius sententias in schol dicti ordi-
nis Anno domini. M. ccc. liiij. xvj. die mensis
M. aiij. Et hoc anno legendo et respondendo am-
bulavi in magnis et mirabilibus sup me. vbum
veritatis non recte tractando: s; vbis conteden-
do pphanis et vaniloquis que ad impietate p-
uocant et audientiu subuersione. et qbus fact-
sum occasio scandali in sanctissima facultate et or-
dine meo quod mihi displicet bono corde. idcir-
co iuxta piam et sanctam ordinatioz dñi Cæcel-
larij Parisien. ac ceterozu mgroz reuerendoru
theologicæ facultatis. quozu correctioni et ordi-
nationi me submissi et submitto dicta mea scripta
volo reuocare et intentionem meã ostendere bo-
nam. nõ obstantib; dictis et scriptis in forma q
sequit. Et licet domini et mgri reueredi istas cõ-
clusiones posuerim non est intentio mee nec vn-
q; fuit p dñi etiam eas sustinere ptnaciter.

Reuocatio facta Parisius
Anno dñi. M. ccc. liiij.

Primo dixi istam cõ-

clusionem. Caritas que semel labit vel deper-
ditur nõq; fuit vera caritas. et iam pbauit con-
tra baccalarium beate marie de monte carmelo.
hãc reuoco tanq; falsam et hereticã. et etiam que
eneruat effectum sacramentozu. s; baptismi et pe-
nitentie. et etiam s; decretum ecclie in. c. fide i. ex-
tra de sum. tri. et fide ca. in. de. etiam t. nõq; scip-
sam interimentẽ. quod em null'o mō vere est. de-
seri non potest. vt ait Gratianus. et psumptuose
positum esse. q; eam dixi va. de pbabilem. et m
est contra cõclusionem et doctoru opinionem. s.
mgri sententiã. Gratiani et plurim. aliorum.
Si que vto autoritates Augustini vel alioz vi-
deant ad oppositum. intellig. nde sunt de chari-
tate finali que manet in patria. de qua loquitur
apls. j. ad Thori. xij. Caritas nunq; excidit.
Vel intelligendũ est de caritate fm efficaciam
vt mgri met videt glosare.

Secundo ex hoc intuli q; pscitus existẽs in cha-
ritate non pōt mereri vel elicere actũ meritoriu
vite iuxta scalam vite nostre. reputo falsus et cõ-
tumeliosum.

Tertio dixi contra baccalarium pdicato:ũ confe-
rendo cum ipso q; hõ mereat vitam eternã de cõ-
digno. id est. q; si nõ dare ei fieret sibi iniuria. et
scripsi q; deus faceret sibi iniuriã et hãc pbauit.
Istã reuoco tanq; falsam hereticã et blasphemã
et mihi s; dicentem in cõclusionem infra recitanda.
q; dicit totũ est a deo ita q; nihil a voluntate.

Quarto dixi in disputatione respõdendo de qli-
bet q; si nullum esset liberũ arbitriũ adhuc esset

peccatum. quod scripsi in hac forma. pono vnũ
pbabile. s; si nullũ esset intentũ vl volitũ adhuc
esset pctm tantum mali vel meriti. pbatio fuit. qã
imaginato q; nul um esset arbitriũ adhuc esset i
dei puitu malũ. hanc reuoco tanq; falsãz mani-
feste erroneam et hereticam scandalosam et blas-
phemã.

Quinto dixi q; bonũ meritũ est a deo ita q; nihil
est a voluntate. quã in hac forma scripsi. tãti meri-
ti est ex qto bñplaciti intenti et voliti nõ ex qto
hanc reuoco tanq; falsam scandalosam et in fide
suspectã et mihi ptradicentem in tertia ppositõe
superius reuocata.

Sexto dixi q; deo pōt aliquẽ necessitare pueniẽ-
do voluntate ad bonũ actum. quẽ erroze scripsi
in hac forma. deus qñq; puenit ita voluntatem
puri viatoris q; nunq; pōt in nõ actũ meritoriu
pbauit sic. aliter sequeret q; hõ posset mutare di-
uinum ppositũ. Secdo q; hõ posset facere hoiez
mendacẽ. alia sententia pbabilis est ista q; deus
posset necessitare aliquẽ ad bonũ actũ puenien-
do. hec sustineri pōt. Probationẽ tñ adduxi ad
hanc scandalosam et in fide suspectam.

Septimo dixi q; est dare plures vnitates: q; nõ
faciunt numerũ. quod reuoco tanq; falsum scan-
dalosum et in fide suspectum q̃tum ad trinitatez
in diuinis.

Octauo dixi et scripsi q; nulla creatura ronalis
specialit est in se nisi q; deus est sibi eẽ. et ex hoc
intuli in eodem scripto q; in omni eo qd non est
deus essentialius est nõ esse q; esse ipm. has re-
uoco falsas false positas et erroneas.

Nono dixi et scripsi q; aliqd pōt esse sine tẽpe in
merito et peccato. et pbauit q; possibile fuit vl e
aliqd esse in instanti eternitatis in merito. et p-
sequenter in instanti tps in peccato. et iterato in
instanti eternitatis in merito. hãc reuoco cũ sua
pbatione tanq; falsam fatue positam et in intelli-
gibilem.

Capitulum. xxxij.

Reuocatio facta Anno dñi. M. ccc. l. j.

Quia ego simõ in re-

spondendo in vespis exponẽdo vl declarando
terminos q̃stionis q; hoc nomen Jesus dictuz
est de deo accidentaliter. et ex pte significat filiũ
dei qui assumpsit naturam humanã. Ponendo
cõclusiones posui p pma cõclusionem q; h ppo-
sitiõ est possibil. Jesus nõ est deus. pbauit ex eo
q; humanitate assumpta. p possibile deposita.
Jesus nõ est deus. et intuli q; hec est possibilis.
Jesus pōt nõ esse deus.

Secdo q; Jesus pōt esse et nõ esse Jesus. exposi-
tionem et significatiõẽ huius nomis Jesus re-
puto insufficientem falsificantẽ cõclusionẽ et cor-
relarium. posito nanq; q; hoc nomen Jesus si-
gnificat illud qd significat hec oratio filius dei
qui assumpsit naturã humanã. hec. Jesus nõ e

deus. nō est possibil. sicut nec ista filius dei q̄ assump-
sit naturā humanā nō est deus.

Item posito eodē hec. Iesus pōt eē r̄ nō eē de⁹
est falsa. sicut illa. filius dei q̄ assumpsit naturā
humanā pōt esse r̄ non esse filius dei q̄ assumpsit
naturā humanā. hanc p̄clusionem reputo sicut
hereticā stante dicta positōe.

Itē post secundā p̄clusionē intuli p̄mū correla-
rium q̄ Iesus nō pōt esse deus. s̄m q̄ Iesus nō
pōt desinere esse deus. correlaria nō fuerūt ponē-
da sine distinctionibus. Itaq̄ expono ea r̄ dico
q̄ si termin⁹ subiectus Iesus stat p̄ simpliciter per-
sona que d̄r Iesus. correlaria sunt catholice tenē-
nda. Si vō idem termin⁹ Iesus p̄ vno xp̄o
ex p̄sona vbi r̄ humanitate p̄stituto. vīcz p̄ im-
plicito q̄d significat r̄ p̄ quo stat in dicto p̄ime
p̄clusionis r̄ in dicto p̄mi correlarij ex p̄clusionē
p̄ma ill'ati. ip̄a correlaria nō sunt catholica s̄ fal-
sa. nec etiam stant cū p̄clusionē p̄ma. nec cū cor-
relario p̄mo ex p̄clusionē p̄ma illato.

Item posui p̄clusionē secundā q̄ nulla res q̄ est
deus pōt nō esse deus. r̄ intuli correlariū tertiū
q̄ nulla res est aut pōt esse. que mō non sit deus
r̄ aliq̄n posset eē deus. Corr. lariū q̄ quartum
q̄ nulla res est aut esse pōt que possit incipere esse
deus. conc'usionem sic vniuersalit' intellectam
q̄ termin⁹ subiectus distribuā. p̄ re que p̄ cō-
municatiōe idiomatū est vel pōt esse deus. re-
uoco sicut falsam r̄ hereticā. correlaria e. iam ta-
li vniuersalitati intellecta reputo sicut falsa erro-
nea r̄ heretica.

Item posui p̄clusionē tertiā q̄ deus pōt aliq̄līe
se habere qualiter se nō habet ac etiam eē aliq̄-
lis qual' non est. Et ad pbandum h̄ induxi p̄
exemplo q̄ deus p̄ pōt esse hō et nō esse hō. cō-
clusio vt posita fuit nō bene sonat in eo. q̄ rōne
relatiui reciproci sonat q̄ s̄be dei de nouo possit
aduenire habitudo aut q̄litas realis. r̄ iō intel-
lectus quem habui poti⁹ fuit exp̄mēdus in hīs
vbi aliqua creatura se pōt habere aliquid
ad deum qual' non se h̄z. Exemplū etiā ad con-
clusionem nō cōv'ent. qm̄ adhuc posito q̄ deus
pater pōt esse hō r̄ nō esse hō p̄sequit' q̄d de⁹
pōt esse aliq̄d q̄d non est. sicut ex decretali argui-
tur extra de here. cum xp̄s. r̄ nō sequit' p̄prie q̄
deus pater possit esse aliquid qualis nō est. aut
aliquid se habere q̄litate nō se habet. Ex con-
clusionē tertiā intuli tertiū correlariū q̄ quis se-
suis fuerit ad eterno semp̄ patri coequalis tamē
aliq̄n fuit deus qm̄ non fuit Iesus. Istud corre-
larium aliq̄n Iesus erat deus qm̄ nō erat deus.
male sonat r̄ erronee.

Item ex conclusionē quarta intuli quartū cor-
relariū q̄ filius dei qm̄ incipiebat esse filius vgi-
nis. nō incipiebat esse aliq̄d. Istud correlarium
put in distinctionē positū fuit reuoco sicut erro-
neum r̄ hereticū. qm̄ filius dei qm̄ incipiebat eē

filius vginis incipiebat esse aliq̄d s̄m q̄ hō. et
incipiebat esse aliq̄d q̄d p̄us nōn erat.

Itē ex conc'usione quarta intuli vltimū correla-
rium q̄ nūq̄ hic homo demonstrato qui est xp̄s
siebat christus. r̄ pbavi ex eo q̄ nec pur⁹ homo
siebat xp̄s. nec homo xp̄s siebat xp̄s. correlariū
istud put indistincte fuit positum. reuoco sicut
falsum r̄ erroneū quando in sensu quo hō demō-
stratus staret p̄ filio dei p̄cedendū esset. q̄ aliq̄n
hic hō siebat xp̄s qm̄ filius dei viuit nunc ē hō
aliq̄n siebat hō. dicente euangelio. Verbum ca-
ro factum est r̄c.

Capitulum. xxxiiij.

Isti sunt articuli i qui

bus maḡ sententiarū non tenet cōmuniter ab oī-
bus. r̄ p̄mo p̄mi libri. p̄mo q̄ charitas q̄ dili-
gimus deū r̄ p̄mū est sp̄s sanct⁹. di. xvij. c. ij
vel q̄ charitas que est amor dei r̄ p̄mū nō est
aliq̄d creatum.

Secūdo q̄ nomina numeralia dicta de deo dicū-
tur solum relatiue. di. xxiiij. c. Et si diligēt. vel
hec nomina numeralia trinus r̄ trinitas non dicū-
positionem: s̄ p̄uationem tm̄.

Tertio q̄ simile r̄ equale s̄nt dicunt' de deo p̄-
uatiue. di. xxj. c. Et hoc idem.

Quarto q̄ de⁹ semp̄ pōt quicq̄d aliquādo po-
tuit. r̄ vult quicq̄d voluit. r̄ scit q̄cqd̄ sciuit. di.
xliij. c. p̄terea queri so'et.

In secundo libro.

p̄mo q̄ angeli meruerūt beatitudinem p̄ gra-
tiam sibi datam. sed q̄ p̄mū p̄cessit meritum:
sed postea meruerūt p̄ obsequia fidelib⁹ exhibi-
ta. di. v. c. h̄ic queri solet. vel q̄ in angelis p̄-
mium p̄cessit r̄ meritum respectu p̄mi substantia-
lis habet subsequi.

Secūdo q̄ angeli in merito respectu essential' p̄-
mij r̄ in ip̄o p̄mio p̄ficiūt vsq̄ ad iudiciū. di. xj.
ca. p̄terea illud.

Tertio q̄ charitas est sp̄s sanctus. s̄ illa q̄ aīne
q̄litates informat r̄ sanctificat. di. xxvij. c. Cum
igitur.

Quarto q̄ in veritate humane nature nihil trā-
sit extrinsecū. sed quod ab Adam descendit per
ppagationem auctum r̄ multiplicatū resurget
in iudicio. di. xxx. c. penul. Quibus respōderi.
vel q̄ nihil de cibus transit in veritatē humane
nature. nec p̄ generationem nec p̄ nutritionem.

In tertio libro.

p̄mo q̄ anima a corpe exuta sit p̄sona. di. ij. c.
h̄ic apponit a q̄busdam.

Secundo q̄ christus p̄uenienter mortu⁹ r̄ non
mortuus dicif passus r̄ non passus. di. xj. ca.
vltimo.

Tertio q̄ christus in triduo mortuus fuit hō.
di. xxij. c. j.

Primo q̄ sacramenta legalia nō iustificabāt etiā si fide ⁊ deuotione fierent. distin. j. ca. Non igit̄.

Sec̄do q̄ hō sine medio videbat deum añ pct̄m eadem di. c. Triplici.

Tertio q̄ circūcisio non cōferebat grām ad bñ opandum nec vtutes ad augmentū: s̄ solum ad peccata dimittenda valeb: t. eadem di. c. Duo igit̄.

Quarto q̄ puuli añ octauū diez morietes incircūcisi pibant ⁊ q̄ cā necessitatis poterant añ circūcidi. eadem di. c. Si x̄o.

Quinto q̄ q̄dam sacramenta noue legis instituta sunt in remediū tñ. vt m̄rimonium. di. ij. c. j. Jam ad sacramenta.

Sexto q̄ baptizati baptismo Jobis nō ponentes spem in illo. non erant baptizandi baptismo xp̄i. di. ij. c. vlti. Hic considerandū. vt aliter baptisimus Jobis cū impositiōe manū equipolebat baptismo xp̄i. ita q̄ baptisat̄ baptismo Jobanis nō erat baptizandus.

Septimo q̄ deus potuit dare potētiaz creature creandi ⁊ interiūs ab' uendi. i. pctā dimittendi. di. v. c. vlti. Hic querit̄ q̄ sit. Vel sic q̄ deus poterat dare p̄tatem alijs baptizandi interi? ⁊ q̄ creatura potuerit suscipere ⁊ sibi q̄ de' p̄tatez creandi creature cōdicare ⁊ creare p̄ creaturā tā q̄ p̄ ministrum. di. v.

Octauo q̄ scismatici. de q̄dāti. p̄cisi ab ecclā. heretici. ex cōicati non hñt p̄tatez p̄secrandi corp' xp̄i. di. xij. c. Illi x̄o.

Nono q̄ brutū nō sumit vez corpus xp̄i ⁊ si vi deatur. di. xij. c. Illud etiam sane.

Decimo q̄ scia discernendi vi notat habitū scie sit clauis. di. xix. c. j.

Undecimo q̄ ep̄i simoniaci degradati non pñt p̄ferre ordines. di. xxv. c. de simoniaci.

Duodecimo q̄ secūdus maritus alicui' mulieris incognite carnaliter a p̄mo sit bigamus p̄ cognitionem illius: ⁊ phibetur ab eadimibus. di. xxvij. c. vltimo.

Decimotertio q̄ cognoscens sorozem vxori sue nō tenet vxori petenti debitum reddere. distin. xxij. c. de his.

Decimoq̄rto q̄ ille q̄ vxore viuente duxit aliaz in aliena patria q̄ rediens ad p̄sciam vult eā dimittere ⁊ nō p̄t. si cogitur ab ecclā remanere et debitū reddere q̄ sibi non credit̄. dicit mḡ q̄ i cipit excusari p̄ obedientiam ⁊ timorē. ⁊ t. netur reddere debitum si petatur. di. xxxvij. c. vlti.

Decimoq̄nto q̄ peccata de eta nō patefiāt a' ijs in iudicio. di. xij. c. Hic querit̄ vtrū electis.

Determinatio Parisius facta p̄ almā facultatem theologica. Anno dñi. M̄ccc. xvij. sup̄ q̄busdam sup̄stitionibus nouiter exortis.

Diuersis ortho

do re fidei zelatoribus Cancellarius ecclesie Parisiensis ⁊ facultas theologie in alma vniuersitate Parisien. matre n̄rā cum integro diuini cultus honore spem habere in dño. ac in vanitates ⁊ insanias falsas non respicere. Ex antiq̄s latebris emergens nouiter et rozū feda colluuiū recogitare cōmonuit: q̄ plerūq̄ veritas catholica apud studiosos in sacrilīs apertissima est. q̄ ceteros later. nimirū cum b̄ pprium habeat ois ars manifestam esse exercitatis i ea. sic vt et eis p̄surgat illa maria. Cui libet in sua arte perito credendū est. Hinc est orationum illud q̄ b̄hero. ad Paulinū scribēs assumit. Ad medicorum est p̄mittunt medici. tractant fabulā fabri. accedit ad hec in sacris litteris aliud speciale q̄ nec experientia ⁊ sensu p̄stāt vt alie artes. nec possunt ab oculis circūuolū nube vitiorū facile dephendi. Eccecauit enim eos malicia corū. Aut si q̄dem apostolus q̄ propter auariciam multi errauerūt a fide. p̄perea nō irrationabiliter idolorū fuitus ab eodez nominat̄. alij p̄pter ingratitudinem q̄ cum cognouissent deum: nō sicut deū glorificauerūt. in omnem idolatrie impietate (sicut idē cōmemorat) corruerunt. Idoro Salomonem ad idola. Idonem ad magicas artes p̄traxit dira cupido. Alios postremo misera timiditas tota ex crastino pendens in obseruatiōes sup̄stitionissimas ipsaq̄ depulit. quemadmodū apud Lucanum de filio pompeii magni. ⁊ apud historicos q̄ plurimis notatum est. Ita sit vt recedens peccator a deo. declinet in vanitates ⁊ insanias falsas. et ad eum q̄ pater est mendacij. tandem impudentē palamq̄ apostasiando se cōuertat. Sic Saul a dño derelictus phitonissam cui p̄us aduersabatur consuluit. sic Echozias deo isrl̄ sp̄reto misit ad cōsulendum deum acharon. Sic deniq̄ eos omēs qui fide vel ope absq̄ deo vero sunt: vt a deo falso ludificent̄ necesse est. Hanc igitur nephariam pestiferam mortif. ramq̄ insaniaz falsarum cū suis heresibus abominationē plus solito nostra etate cementes inualuisse. ne forsitan christianissimū regnū quod olim mōstro caruit ⁊ deo p̄tegente carebit: inficere valeat tam horredē impietatis ⁊ p̄niciosissime contagiōis mōstrum. Lupientes totis conatib' obuiare. Absc mores in sup̄ nostre p̄fessionis. proq̄ legis zelo succensi paucos ad hanc rem articulos. damnationis cauterio (ne deinceps fallant incogniti) notare decreuimus. rememorantes inter cetera innumera dictum illud sapiētissimi doctori Augustini de sup̄stitionis obseruatiōibus. Ex q̄ tali bus credunt. aut ad corū domū euntes. aut suis